

Calendarul, o problemă încă nerezolvată

Luna septembrie e prima lună a anului bisericesc. Acest „revelion duhovnicesc” devine prilej de reflecție asupra calendarului, văzut ca un ecou temporal al veșniciei divine.

În ceea ce privește calendarul creștin, problema majoră este că cea mai importantă sărbătoare – Învierea Domnului – se celebrează la date diferite de către creștini, ceea ce responsabilizează Biserica pentru a găsi soluțiile cele mai viabile în această direcție.

† **Ioachim BĂCĂUANUL**

Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului

Anul acesta toți creștinii au sărbătorit Paștile la aceeași dată. În anul 2011, data Paștelui va fi, de asemenea, aceeași pentru toți. Dacă faptul că Paștile ortodocșilor și al celorlalți creștini coincide o dată la aproximativ 3-4 ani este un eveniment firesc, sărbătorirea comună în doi ani consecutivi, însă, este extrem de rară. Observând tabloul eterogen contemporan, care ne oferă imaginea mișcărilor masive de populație dintr-o zonă în alta a lumii, fiecare cu ethosul și emblema religioasă specifică, precum și necesitatea conviețuirii interconfesionale, faptul că cea mai importantă sărbătoare se celebrează la date diferite responsabilizează Biserica, în direcția formulării unor soluții optime.

Problema nu are caracter de noutate pentru Biserica noastră, ea fiind adusă în discuție de nenumărate ori, mai ales după faimoasa **Conferință panortodoxă**, din anul 1924, **de la Constantinopol**. Spre exemplu, **Conferința Preconciliară de la Chambesy**, din 1976, este cea care a structurat cel mai consistent problema calendarului, întocmindu-se, de către participanți, un dosar aproape complet asupra acestei chestiuni. Prin urmare, Biserica Ortodoxă socotește important să readucă în discuție dilemele calen-

darului, mai ales că acest subiect revine, din ce în ce mai frecvent, în conștiința credincioșilor noștri, în special a celor din Moldova, spațiu al conviețuirilor interconfesionale creștine.

Calendarul – un instrument important

De la început, ne putem întreba, plecând de la situația actuală, cum de primul Sinod Ecumenic de la Niceea, din anul 325, a putut rezolva într-o manieră rapidă și eficientă, cu mijloacele de atunci, aspectele controversate ale calendarului. Oare acum, cu mijloace moderne, problema ar putea fi insolvabilă!? Să lămurim câteva aspecte esențiale.

Calendarul este un instrument important atât pentru fiecare dintre noi, cât și pentru societatea în care trăim.

Fiecare marchează în agenda sa, pe zile, evenimente, împliniri, aniversări, sărbători determinabile din viața familiei, a națiunii, a Bisericii. Pentru credincioși, calendarul bisericesc este, de asemenea, foarte util, mai ales că ei încearcă să meargă în ritmul sărbătorilor, al praznicelor împăratești, al perioadelor liturgice etc. Sărbătoarea asupra căreia se pune accentul este „Sărbătoarea Sărbătorilor”, adică Paștile. Toate celelalte sărbători pendulează în jurul acesteia, iar polemicele și dialogurile creștinilor au fost focalizate asupra datei Paștelui.

Pentru a lămuri această problemă, trebuie să facem câteva referiri istorice și scripturistice.

Dacă citim textele sfintelor Evanghelii, acestea ne indică, fără ambiguitate, faptul că patimile Mântuitorului, moartea și învierea Lui, cronologic, sunt asociate cu paștile poporului evreu: „Unde vreți să pregătim Paștile?” (Matei 26,17); sau „Cât de mult am dorit să mănânc acest Paște cu voi, înainte de patima Mea!” (Luca 22,14). Primele comunități creștine, provenite din iudaism, au sărbătorit Învierea fie în ziua paștelui iudaic, fie în duminica următoare acestuia. Modalitatea stabilirii datei paștelui iudaic o cunoaștem din Vechiul Testament: „În luna întâi, în ziua a paisprezecea a lunii, către seară, sunt Paștile Domnului” (Levitic 23,5). Se amintește, de asemenea, modul în care se ținea această sărbătoare: „Vorbește fiilor lui Israel și le spune:

Când veți intra în pământul pe care Eu îl voi da vouă și veți face seceriș în el, cel dintâi snop al secerișului vostru să-l aduceți la preot” (Levitic 23, 10).

Paștele iudaic și Paștele creștin

Astfel, putem fixa premisele prin care deducem data la care se serba paștile iudaice. Prima lună a calendarului iudaic era *luna spicelor* (luna lui Aviv, în ebraică, care va deveni Nisan, în babiloniană), adică atunci când apăreau primele roade ale grânelor în primăvară. În textul al doilea se vede cum credincioșii evrei aveau obligația să aducă ofrandă din primele roade ale secerișului. Un alt element important amintit este faptul că această ofrandă trebuia făcută în ziua a paisprezecea a lunii Aviv (în mijlocul lunii), când era lună plină. Calendarul iudaic era, în același timp, și solar, căci pentru a-l face să corespundă cu elementele legate de rotația pământului în jurul soarelui, trebuia corectat, adăugând o lună din trei în trei ani, în așa fel încât luna lui Nisan era

A pretinde astăzi că ortodocșii și catolicii n-au aceeași dată de serbare a Învierii, pentru că nu urmează același calendar, este cu totul greșit.

EDITORIAL

totdeauna primăvara. Adaosul lunii complementare era decis de marele preot din Ierusalim.

Această situație s-a modificat semnificativ în momentul când romanii au alungat pe evrei din Palestina, în primul secol (anul 70), când li s-a dărâmat templul și li s-au interzis cutumele. Comunitățile evreiești s-au regăsit diseminate în tot imperiul roman și, neavând legături între ele, au început să sărbătorească paștele lor în mod diferit. Creștinii care se raportau la paștile iudaice, atunci când sărbătoreau Învierea, s-au regăsit, la început, în aceeași confuzie. În acest context, după libertatea obținută prin Decretul de la Mediolan (313), creștinii au simțit nevoia de a găsi un mijloc pentru a stabili serbarea Paștelui creștin pentru toate comunitățile la aceeași dată, având și o altă conotație în raport cu cel iudaic.

Argumentul sinodal al identității Paștelui creștin

Nu insistăm asupra motivelor pentru care s-a întrunit Sinodul întâi Ecumenic. Însă trebuie să spunem că, pe lângă abordările doctrinare și hotărârile normative pentru credință, în cadrul acestui sfânt sinod s-a discutat și problema calendarului, privitor la stabilirea datei sărbătoririi sfintelor Paști. Formularea Sinodului a fost următoarea: „*Toți creștinii vor sărbători Paștile în aceeași zi: prima duminică după lună plină, care urmează echinocțiului de primăvară*“. Deci, Sfinții Părinți au căutat să se apropie cât mai mult posibil de felul în care era definit Paștile în anul morții și învierii lui Hristos, raportat la Paștile Vechiului Testament. În definiția Părinților se regăsesc câteva lucruri importante: luna plină, primăvara și duminica. Să fim conștienți de perfecțiunea acestei decizii! Ea include aceste trei elemente direct legate de Creația lumii și mai mult decât atât, această definiție este independentă față de aspectele calendaristice controversate apărute de-a lungul istoriei. Prin urmare, a pretinde astăzi că ortodocșii și catolicii n-au aceeași dată de serbare a Învierii, pentru că nu urmează același calendar, este cu totul greșit.

Mai trebuie reținut un lucru: hotărârea Sfântului Sinod de la Niceea nu ne-a parvenit, deoarece s-a pierdut între timp. Decizia, așa cum o avem astăzi, rezultă din niste compilații de texte posteroare Sinodului. De asemenea, este posibil ca decizia Părinților să se fi sprijinit pe niste practici deja utilizate în mai multe regiuni ale imperiului, cum ar fi Alexandria sau

Roma. Mai notăm faptul că Sinodul nu a abordat aspectele tehnice de determinare practică a datei Paștelui, nici nu a dat un loc privilegiat calendarului iulian – calendar civil – aflat în uz, la acea vreme, în Imperiul Roman și care era, fără îndoială, utilizat și de Biserică.

Una dintre urmările Sinodului va consta în definirea unui *procesus* pentru fiecare eparhie

Tipuri de calendar

Calendarul nostru civil, gregorian, după care merge astăzi societatea modernă, ca și calendarul iulian, sunt alcătuite după cursul solar; ele se sprijină pe anul solar și lunile au durate (perioade) ieșite din intervalul de timp cuprins între două luni noi consecutive. A nu se uita că luna plină își schimbă data de la o lună la alta! Calendarele solare s-au dezvoltat în ținuturile agricole (Mesopotamia, Bazinul Mediteranean), pentru care anul solar, cu anotimpurile lui, rămâne de referință.

La cealaltă extremitate, găsim calendarele pur lunare, cum este cel musulman. Lunile încep cu luna nouă, iar mijlocul lunii corespunde cu luna plină. Și, cum am spus mai sus, lunile lunare și anul nu sunt comensurabile, ceea ce face ca anul musulman să fie diferit de anul solar. Astfel, momentul Ramadanului se plasează diferit în anul civil. De aceea Imamul anunță în fiecare an timpul Ramadanului. Acest tip de calendare s-a dezvoltat mai curând în regiunile zootehnice, mai puțin sensibile anotimpurilor.

Afară de aceste două tipuri de calendar, trebuie să amintim și despre cel iudaic, care este luni-solar. Lunile sunt lunare, în sensul că debutează cu luna nouă (14 ale lunii corespunde cu luna plină). Dar, pentru a se adapta la anul solar, indispensabil pentru muncile câmpului și pentru a marca sărbătorile – Paștile în special – acest calendar impune adăugarea unor luni suplimentare, pentru a „egala“ soarele și pentru a se asigura ajungerea la sezonul secerișului, cel care dă Sărbătoarea

Paștilor. Calendarul iudaic utilizează o succesiune destul de complexă a anilor, cu durate diferite (există șase tipuri de ani cu durată variabilă de 12 sau 13 luni).

Un mijloc prin care se încearcă să se pună în acord calendarul solar cu cel lunar a fost descoperit de astronomul grec Meton, prin secolul al V-lea, înainte de Hristos. El a observat că 19 ani solari (**ciclul lui Meton**) reprezintă 235 de luni lunare. La 19 ani, lunile pline revin la aceleași date. Este suficient să observăm lunile pline în timpul celor 19 ani, pentru a putea determina lunile pline din orice alți ani.

Pentru a trage o concluzie a ceea ce s-a spus până acum, trebuie să spunem că Dumnezeu a creat un univers minunat, dar, în același timp, subtil și sublim. Pe de o parte, anul calendarului iulian este o estimare grosieră în raport cu anul solar adevărat (*ceasul lui Dumnezeu*, care nu rămâne în urmă și nu greșește); aceasta se traduce prin faptul că este o deviație a calendarului uman în raport cu creația: echinocțiul de primăvară, care era la 21 martie, în timpul Sinodului de la Niceea, a deviat până azi cu 13 zile și se regăsește la 7 martie. Pe de altă parte, **ciclul lui Meton** nu corespunde în mod riguros cu numărul lunilor anului, ceea ce face ca lunile pline, care marchează anotimpurile la 235 ani aproximativ, deviază cu o zi. Aceste două observații sunt la originea reformei calendaristice propusă în 1852 de Papa Grigorie.

Pentru a înțelege mai bine problema calculelor care permit alcătuirea calendarului, este util să insistăm asupra reformei gregoriene a acestuia.

Reforma gregoriană

Pentru a înțelege mai bine problema calculelor care permit alcătuirea calendarului, este util să insistăm asupra reformei gregoriene a acestuia.

1. Anul iulian, de 365,25 de zile este mai lung decât anul solar astronomic, care este astăzi socotit la 365,2422 zile. Această diferență, care în aparență este nesemnificativă și în cursul unei vieți umane nu poate avea niciun efect, induce o zi de decalaj la mai bine de un secol (118 ani). În secolul la XVI-lea, echinocțiul de primăvară, de la 21 martie, potrivit calculului calendaristic uman, s-a produs cu 10 zile mai devreme, ceea ce pentru muncile agricole nu era neglijabil. Reforma calendaristică survenită a consistat, pe de o parte, în ajustarea duratei anului. Anul gregorian avea 365,2425 de zile (o zi în plus o dată la 300 de ani); aceasta s-a realizat declarându-se non-bisextili anii seculari, cu excepția celor al căror număr este divizibil în patru. De exemplu, anul 1900, n-a fost bisextil pentru calendarul gregorian, însă a fost bisextil pentru cel iulian, ceea ce a mărit cu o zi diferența dintre cele două calendare. Din contra, anul 2000 a fost bisextil pentru toate calendarele,

ceea ce n-a provocat diferențe suplimentare între cele două calendare, gregorian și iulian (Dumnezeu cred că S-a amestecat în socotelile umane, pentru că altfel nu ne putem imagina diviziunile care s-ar fi produs în astfel de situații). Pe de altă parte, trebuie să precizăm că cele 10 zile au fost suprimate în octombrie 1582, pentru a readuce echinocțiul la 21 martie.

2. Cât privește aplicarea ciclului calendaristic al lui Meton, au fost adaptate două tipuri de modificări. Pe de o parte, corectivul adus calendarului permitea repunerea la locul său a lunii pline, care derivase trei zile; iar pe de altă parte, trebuia modificată ordinea anilor, pentru a ține cont, mai precis, de durata efectivă a ciclului și a modificării ordinii anilor bisextili ai calendarului gregorian, în raport cu cel iulian. Această ultimă modificare a fost destul de complexă, însă a trebuit să fie făcută pentru a încerca să se regăsească lunile pline în datele lor efective.

În concluzie, potrivit acestor două precizări, putem afirma că reforma calendaristică gregoriană a avut ca obiectiv repunerea calendarului în acord cu Creația, care este *ceasul lui Dumnezeu*, de o finalitate imperturbabilă.

➔ din Imperiu, fie ea îndepărtată sau izolată, privind posibilitatea sărbătoririi Paștelui în ziua în care-i convine.

După Sinodul de la Niceea, sinoade locale au venit cu precizări suplimentare, căci decizia Părinților niceeni nu s-a impus imediat, ci s-a cristalizat într-o perioadă de timp mai îndelungată. Însă, între timp, s-a constatat că decizia niceeană nu era întru totul perfectă.

Necesitatea universală a calendarului

Cum am arătat, un calendar este un procedeu de reperare a momentelor importante din cursul unui an. La origini, el servea mai mult pentru marcarea activităților agricole, pentru aspectele contractuale și, mai apoi, pentru marcarea sărbătorilor religioase și civile. Calendarul religios s-a alcătuit pe niste premise ale creației, cum se explică în Cartea Psalmilor: „Făcut-ai luna spre vremi, soarele și-a cunoscut apusul său” (Ps. 103, 20).

Calendarul conține diferite unități temporale. El este compus din zile, săptămâni și luni. Astronomic, un an solar corespunde duratei care separă două treceri succesive ale Pământului, pe traiectoria sa, în jurul soarelui (mișcarea de revoluție). Durata unui an a fost calculată încă din Antichitate de astronomi greci și egipteni. Anul utilizat în calendarul iulian este de 365,25 de zile, ceea ce explică prezența unui an bisect, o dată la 4 ani. A trebuit o măsură intermediară între săptămână și an. Aceasta a fost furnizată tot de un element al creației: luna. Durata unei luni a fost fixată la 29,50 de zile aproximativ. După cum se știe, lunile lunare (reprezentând – n.red. – intervalul de timp în care luna face o rotație completă în jurul Pământului sau în care revine la aceeași fază) și anii nu sunt comensurabili, adică nu există un număr anume de luni

Părinții niceeni s-au folosit de calendarul epocii ca de un instrument, dar nu l-au considerat normativ pentru doctrina creștină. Calendarul nu poate fi sanctificat!

EDITORIAL

☛ într-un an solar; după cum vom vedea mai departe, aceasta va determina cauzele dificultăților pascaliei.

Diferite tipuri de calendar au fost create pe baza acestor elemente.

Pascalie creștină

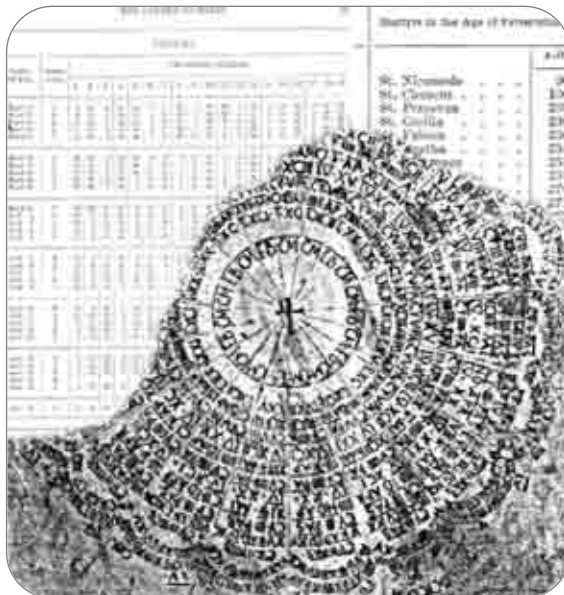
Odată luată decizia asupra calendarului de către Părinții de la Niceea, a trebuit să fie pusă în aplicare concret, de către Biserici. Ar trebui să ne imaginăm că într-un anumit loc, o comisie specială decide în fiecare an data Paștelui și face să parvină această informație tuturor Bisericilor de pe planetă. În epoca internetului, acest lucru ar fi într-un tot posibil, însă în secolul al IV-lea, acest lucru era de neimaginat. Ar fi trebuit deci să se găsească un mijloc de difuzare a informației. Geniul astronomilor s-a angajat la această corvoadă, întocmind de dinainte ceea ce numim noi astăzi Pascalie, care a fost pusă la punct și difuzată în toate Bisericile, în secolul al V-lea. Studiile și calculele au fost așezate în tablouri pascalice cu numele de „comput eclesiac” sau „comput pascal”. A trebuit deci să se concilieze calendarul solar cu elemente din mersul lunar. Pentru acest fapt, astronomii s-au servit de ciclul lui Meton, după cum urmează: 19 ani solari se înscriu în 235 cicluri lunare. Având acest rezultat, este suficient să observăm și să notăm lunile pline, timp de 19 ani, pentru a putea indica în mod indefinit lunile pline din fiecare an.

Data Paștelui în Biserica Ortodoxă

Computul Bisericii Ortodoxe, stabilit puțin după Sinodul de la Niceea, se sprijină și el pe acest simplu rezultat. El pleacă de la un tablou pe care sunt plasate, în manieră empirică, lunile pline, pe o perioadă de 19 ani. Acesta este elementul fundamental al computului.

Prima etapă pentru a determina data Paștelui consistă în a se plasa în ciclul celor 19 ani. Este obținută astfel data lunii pline care cade după 21 martie, ziua echinocțiului de primăvară. Un calcul simplu permite apoi să definim duminica sau duminicile care urmează în calendarul iulian. Potrivit acestui calcul simplu (în Evul Mediu, cel care făcea acest lucru era considerat un geniu), putem foarte ușor să determinăm corect calendarul, pe fiecare an. Ceea ce se poate observa este că niciun paște iudaic nu se ascunde în acest algoritm. Din păcate, rezultatul este fals, în sensul că nu mai corespunde cu realitatea de pe cer, căci calendarul iulian întârzie cu 13 zile, în raport cu creația lui Dumnezeu.

Data cea mai precoce a Paștelui, care corespunde lunii pline la 21 martie și duminicii de

după aceasta, adică 22 martie în calendarul iulian, este 4 aprilie în calendarul nostru civil (gregorian). Este cazul anului acesta, 2010. Data cea mai tardivă corespunde cazului în care luna plină ar cădea la 20 martie, dar aceasta presupune că nu-i încă primăvară. Prin urmare, trebuie să așteptăm luna plină următoare, adică cea din 18 aprilie. Dacă această dată este duminică, Paștile va fi duminica următoare, 25 aprilie, adică 8 mai în calendarul civil.

Computul occidental al Bisericilor surori

Pentru comparație, gândesc că este necesar să cunoaștem câteva aspecte și din așa-zisa pascalie a Bisericilor din Occidentul creștin. Aceasta socotește la fel ca în Biserica Ortodoxă, cu excepția situației în care computul occidental utilizează calendarul gregorian, cu modificările despre care am vorbit mai înainte. Tabloul calendarului iulian al lunilor pline a fost completat, tot în manieră empirică, și a trebuit introdus un alt parametru, numit **epact** (perioadă de timp care exprimă vârsta lunii la 31 decembrie a fiecărui an și care indică numărul zilelor ce se pot adăuga anului lunar, astfel încât să fie egal cu anul solar), care ajută anul să se echilibreze, atunci când este nevoie. Datele extreme sunt aceleași ca în computul iulian, însă în calendarul gregorian sunt 22 martie și 25 aprilie.

La finalul acestui eseu, se poate observa, în tabloul special, pe care-l publicăm, fluctuația datelor calendaristice, potrivit calculelor fiecărei Biserici și religii mai importante. Tabloul indică pe 25 ani datele lunilor pline din primăvară, așa cum au fost calculate de astronomi, din care putem evidenciera următoarele considerații:

1. Computul gregorian este greșit în raport cu teza niceeană o dată în 25 de ani, respectiv în 2029. Se observă că data Sinodului de Niceea este foarte devreme și că luna plină dată de calculul astronomic trebuie să se situeze la 21 martie, ceea ce necesită obligația de a aștepta luna plină din luna următoare. Se observă că și Paștile iudaic este incorect. Aceasta ilustrează faptul evident că de cele mai multe ori avem nevoie de o aproximativitate în calculul uman.

2. Paștile ortodox cu cel catolic coincide în cei 25 de ani de 8 ori.

3. Paștile iudaic coincide cu luna plină la o zi apropiată, 20 de ori din 25.

Prin urmare, diferența între datele Paștelui ortodox și catolic este clară și simplă în același timp. Rățiunea care stă la baza acestei diferențe este faptul că Ortodoxia utilizează în continuare calendarul iulian, care așa cum am arătat este inexact. Mai mult decât atât, ortodocșii consideră adesea că trebuie urmat calendarul iulian, pentru că este prescripția Sinodului de la Niceea. Însă trebuie să precizăm că niciun document al epocii nu sprijină această ipoteză. Părinții niceeni s-au folosit de calendarul epocii ca de un instrument, dar nu l-au considerat normativ pentru doctrina creștină. Calendarul nu poate fi sanctificat!

Niciodată Paștile ortodox nu coincide cu cel iudaic

Este absolut necesar să precizăm câteva aspecte și asupra acestei sărbători iudaice, care are legătură cu Paștile nostru creștin.

Se amintește adesea, de către cei preocupați de calculele calendaristice, hotărârea Sinodului din Antiohia (341), care, într-una dintre deciziile sale, stipulează că nu trebuie să sărbătorim Paștile în același timp cu cel iudaic. La aceasta se adaugă spusele Constituțiilor Apostolice (secolul al IV-lea), prin care se arată că niciun episcop, preot sau diacon nu are voie să sărbătorească Paștile cu iudeii, pentru că cel ce face astfel de oficiu trebuie caterisit. Față de acestea se impune o analiză atentă a situației. Imaginați-vă că am fi la câteva decenii după promulgarea hotărârii Părinților niceeni, care, emitând o regulă în Biserica universală, voiau să încheie o problemă acută în eparhii. Faptul că aplicarea noii hotărâri suscita discuții interminabile a dus la situația în care anumite Biserici (din Asia Mică, în special) nu urmau încă dispozițiile Sinodului și continuau să se raporteze la Paștile iudaice pentru a sărbători Paștile lor creștin. Constituțiile Apostolice și Sinodul local din Antiohia nu fac altceva decât să reamintească faptul că Biserica a stabilit o

Să nu uităm că printre prescripțiile Părinților niceeni, cea dintâi era îndemnul „*Ca toți creștinii să sărbătorească Paștile la aceeași dată*”.

Slujbă arhierescă la început de an bisericesc

În ziua de 1 septembrie a.c., la Catedrala arhiepiscopală din Roman, PS Ioachim Băcăuanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului a oficiat Sfânta Liturghie și o slujbă de „Te Deum”, cu ocazia începutului noului an bisericesc.

Alături de PS Episcop Ioachim s-au aflat preoți și diaconi slujitori la Catedrala arhiepiscopală, dar și consilieri și inspectori din cadrul Centrului Eparhial. Credincioșii aflați alături de slujitorii prezenți la acest moment au ascultat cuvântul de învățătură rostit de Preasfinția Sa, în care s-a amintit despre decizia luată de Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, în urmă cu doi ani, ca, în ca-

drul Bisericii noastre, prima zi a anului bisericesc să se prăznuiască într-un mod cu totul deosebit. „Ziua de 1 septembrie este o zi specială, pentru că întruchipează toată creația lui Dumnezeu. Sfinții Părinți au statornicit curgerea anului bisericesc, astfel încât toate să se miște în jurul lui Hristos, Care este în mijlocul istoriei. Apariția lui Hristos s-a petrecut în mijlocul creației, astfel încât să devină axa istoriei și toate să se focalizeze în jurul Lui (...)

Dacă nu am avut prilejul în cursul anului bisericesc ce a trecut să aducem în sufelele noastre mila lui Dumnezeu, din cauză că ne-am îndepărtat de El prin fărâdelegile noastre, iată că avem prilejul, retrăind același ciclu de sărbători, să atragem mila Lui în anul următor. Să retrăim fiecare eveniment bisericesc, fiecare sărbătoare, fiecare praznic împărătesc, care împodobește anul bisericesc, astfel încât să urcăm încă o treaptă către Împărăția lui Dumnezeu”, a îndemnat PS Ioachim Băcăuanul.

Ortodoxe. De altfel, este destul de curios faptul că vedem cum aceste texte ale Constituțiilor Apostolice și ale Sinodului din Antiohia sunt adesea citate înaintea deciziilor niceene, în grupurile ortodoxe. Pentru a concluziona această temă, trebuie să spunem, urmărind și tabloul anex, că niciodată Paștile ortodox nu coincide cu cel iudaic, deoarece calculul este diferit.

Actualitatea problematicii calendaristice

Elementele prezentate în acest succint studiu, despre calendar și data Paștelui, indică faptul că acest instrument, calendarul, rămâne o problemă nerezolvată încă. Sinodul din Niceea a dat Bisericii un model simplu și clar pentru a defini data sărbătorii Paștelui, sprijinindu-se pe *ceasul lui Dumnezeu*, care este Creația. Într-un timp, au apărut și alte mijloace de calculare a timpului mântuirii. Însă, orice mijloc sofisticat nu trebuie să facă altceva decât să alinieze calculul uman la creația lui Dumnezeu, care este perfectă. De aceea, trebuie să spunem că modalitatea de realizare a calendarului în Biserica Ortodoxă este inexactă, pentru că, pe de o parte, se sprijină pe un calendar care întârzie în raport cu Creația, și, pe de altă parte, se pleacă de la calcularea foarte aproximativă a lunilor pline. Aceasta face ca în Biserica Ortodoxă să nu fie urmate întru totul prescripțiile sfântului și marelui Sinod de la Niceea, privitor la calculul calendaristic.

Ce trebuie să facem, așadar: să întrebăm din nou pe astronomi, așa cum au procedat și părinții niceeni de altădată, ca să ne facă un calendar exact, astronomic, prin mijloacele lor de calcul. Acest fapt a reieșit și din deliberările participanților la Conferința Preconciliară de la Chambesy și în timpul reuniunii ecumenice de la Alep. Trebuie, de asemenea, să ținem cont și de faptul că a modifica un calendar nu este așa de ușor, căci acest „instrument”, într-o privire generală, vehiculează un mare număr de factori afectivi, de care trebuie să ținem cont. Pentru aceasta ar trebui să abordăm subiectul catehetic, rugând comunitățile, preoții, teologii să reflecteze asupra problemei arzătoare.

Să nu uităm că printre prescripțiile Părinților niceeni, cea dintâi era îndemnul „*Ca toți creștinii să sărbătorească Paștile la aceeași dată*”. În marea Sa milostivire, Mântuitorul Hristos ne arată că, anul acesta și anul viitor, se poate ca toți creștinii să sărbătorească Paștile în același timp, în ciuda inexactităților de calcul. Aceasta să ne conștientizeze pe toți, în lumea secularizată în care trăim, pentru a putea cânta împreună „Hristos a înviat”, răspunzând „Adevărat a înviat”.

➔ regulă pe care trebuie să o urmeze, fără comentarii. Orice interpretare a unora, potrivit căreia calculul niceean era eronat, neclar, sau incomplet, era de prisos. Forurile bisericești, mai sus

citate, vin să precizeze că formularea Sinodului din Niceea este precisă și trebuie urmată ca atare. Prin urmare, nu putem să ne sprijinim pe aceste texte pentru a justifica calculul Bisericii

De 13 septembrie 2010 s-a împlinit un an de când, prin decizia Sfântului Sinod, Episcopia Romanului a devenit Arhiepiscopia Romanului și Bacăului.

RETROSPECTIVĂ

Un an de istorie a Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului

Pe 13 septembrie 2010 s-a împlinit un an de când, prin decizia Sfântului Sinod, Episcopia Romanului a devenit Arhiepiscopia Romanului și Bacăului. Tot atunci, PF Părinte Patriarh a adus la cunoștința celor prezenți la Roman faptul că Sfântul Sinod a aprobat conferirea rangului de Arhiepiscop Preasfințitului Părinte Eftimie, iar Preasfințitul Arhiepiscop-Vicar Ioachim Băcăuanul a fost înălțat la rangul de episcop-vicar.

Pe parcursul acestui an, străvechea eparhie a Romanului, atestată din vremea voievodului Alexandru cel Bun, s-a străduit să fie la înălțimea credinței și dragostei față de valorile spirituale tradiționale ale înaintașilor, dovedind că merită rangul de arhiepiscopie.

În această perioadă aparent scurtă, sub coordonarea PS Episcop-vicar Ioachim Băcăuanul, la nivelul Centrului Eparhial s-au derulat numeroase activități social-filantropice, culturale și administrativ-gospodărești, menite să arate că eforturile depuse pentru obținerea acestui statut au fost întru totul binevenite și meritate. Astfel, s-au înființat Centre de zi pentru copii și tineri, s-au derulat proiecte de ajutoare a persoanelor cu nevoi speciale, a familiilor sinistrate ca urmare a inundațiilor care au afectat împrejurimile Romanului și județul Bacău, s-au tipărit publicații religioase de interes pentru preoți și credincioși și s-au organizat manifestări cultural-spirituale în orașele mari ale Eparhiei. Pentru a răspunde nevoilor spirituale ale credincioșilor acestei eparhii, pe parcursul acestui an au fost hirotoniți 33 de preoți și diaconi, atât de mir, cât și din mănăstiri. Lucrarea duhovnicească a fost continuată și prin sfințirea, resfințirea și punerea pietrei de temelie pentru multe lăcașuri de cult.

Viața spirituală a credincioșilor din cuprinsul Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului s-a desfășurat în cele cca 700 de biserici, capele, paraclise parohiale, mănăstiri și schituri, precum și în cele 19 lăcașuri de cult din cadrul unităților militare, penitenciare, spitale, unități de învățământ, azile, orfeline.

Una dintre cele mai importante realizări ale acestui an este reprezentată de obținerea acreditării

Tomosul patriarhal prin care se decide ridicarea Episcopiei Romanului la rangul de Arhiepiscopie a Romanului și Bacăului

de către Fundația „Episcop Melchisedec” în vederea deschiderii Centrului de zi pentru copii „Episcop Melchisedec”, Grădintei „Episcop Melchisedec”, unui Adăpost de noapte, unei Cantine sociale și a unui Centru de consiliere, sprijin și informare.

Tot în acest an a fost acreditat Așezământul social-filantropic „Sf. Voievod Ștefan cel Mare” Hârja, com. Oituz.

Informaticizarea activității din cancelariile parohiale

Anul acesta s-a remarcat, de asemenea, și prin inițierea informatizării activității din cancelariile parohiale. Prin hotărârea Permanenței Consiliului eparhial, sub conducerea Preasfințitului Episcop-vicar Ioachim Băcăuanul, în fiecare parohie a fost implementat programul „Canbis” (Cancelarie bisericească), prin care se urmărește ușurarea și uniformizarea activității administrative a preoților parohi, înlesnind astfel activitățile de control financiar-contabil, precum și elaborarea bugetelor de venituri și cheltuieli.

Reorganizarea administrativă

Odată cu ridicarea eparhiei noastre la rangul de arhiepiscopie s-a impus reorganizarea administrativ-teritorială a acesteia. Astfel, de la 1 aprilie în Arhiepiscopia Romanului și Bacăului funcționează șase protopopiate, a căror activitate este coordonată de: pr. Florin Aurel Tuscanu (Protopopiatul Roman), pr. Constantin Tomozei (Protopopiatul Bacău), pr. Constantin Alupei (Protopopiatul

Onești), pr. Costel Mareș (Protopopiatul Moinești), pr. Cozma Vasile (Protopopiatul Buhuși) și preot Ioan Negoită (Protopopiatul Sascut).

De remarcat este și faptul că, la finele lunii aprilie a.c., s-a constituit noua Adunare Eparhială a Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului, care, în proporție de 90%, implică în activitatea bisericii noi clerici și credincioși. Dintre aceștia 10 sunt preoți, 8 ingineri, 4 economiști, 2 medici, 2 notari, 1 jurist, 1 notar, 1 profesor și 1 colonel în cadrul Jandarmeriei. Tot în acest an s-a constituit și noul Consistoriu Eparhial, format din preotul Eva Dorel, preotul Ioan Vădana și preotul Cezar Radu, iar preoții Nicolae Hurjui și Ștefan Chelaru au fost delegați ca reprezentanți ai Eparhiei Romanului și Bacăului la Consistoriul Mitropolitan.

Lucrări la Centrul eparhial

În cursul anului trecut la Centrul eparhial s-au finalizat lucrările de renovare a vilelor „Episcop Lucian Triteanu”, inaugurate în contextul ridicării Episcopiei Romanului la rangul de arhiepiscopie, în septembrie 2009.

De asemenea, la finele anului 2009, s-a încheiat renovarea camerelor preotești, din incinta Centrului eparhial, care au primit titulatura „Casa Epivata”. Aceasta a fost amenajată într-o clădire restaurată și consolidată din fondurile Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului și găzduiește, în principal, slujitorii ai Centrului eparhial Roman.

În anul 2010 s-au continuat lucrările de reabilitare a clădirilor din cadrul Centrului eparhial, dintre acestea, cea mai importantă investiție reprezentând-o renovarea și inaugurarea fabricii de lumânări, dar și a corpului de chilii care deservește fabrica. Pentru Fabrica de lumânări „Sf. Fotini” au fost achiziționate un echipament ecologic de producere a lumânărilor de cult și o linie ecologică de reciclare a murcurilor și de preparare a compoziției.

Un an binecuvântat

Analizând retrospectiv acest prim an din istoria Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului, devine evidentă implicarea directă, din ce în ce mai activă, a administrației eparhiale, sub directă îndrumare a PS Episcop-vicar Ioachim Băcăuanul, în strădania de a da răspunsuri optime provocărilor vieții contemporane. Se remarcă implicarea în numeroase proiecte, într-o perioadă atât de scurtă, toate acestea spre Slava Sfintei Treimi și spre pomenirea tuturor celor care, de-a lungul istoriei, ierarhi, preoți și credincioși au slujit în această de Dumnezeu binecuvântată și păzită Eparhie!

În ziua de 3 septembrie a.c., a avut loc
ședința de constituire a Adunării Naționale
Bisericești a Bisericii Ortodoxe Române
pentru perioada 2010-2014.

La mulți ani, Preasfințite Părinte Episcop Ioachim!

Preasfințitul Ioachim Băcăuanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului, alături de preoții consilieri și inspectori ai Centrului Eparhial, și de părinții protopopi, a oficiat slujba Sfintei Liturghii la Catedrala arhiepiscopală din Roman, cu ocazia serbării Sfinților Drepti Părinți Ioachim și Ana. La finalul Sfintei Liturghii, PS Ioachim a ținut un cuvânt de învățătură în care a vorbit credincioșilor prezenți despre semnificația sărbătorii, despre valoarea și rostul familiei creștine în contextul secularizant al vremurilor pe care le par-

curgem. „Biserica se gândește astăzi la părinții născători de prunci, la copiii educați în familii creștine, dar și la copiii care nu au părinți, la cei care au fost abandonați, la cei cu deficiențe, la cei care nu au ce să mănânce. Biserica îi cheamă pe toți părinții să se roage pentru cei oropsiți, pentru că Mântuitorul Hristos aseamănă biserica cu un copil, iar Împărăția lui Dumnezeu este concentrată în nevinovăția, puritatea și gingășia unui copil. De aceea, cei care am atins un nivel de maturitate și am trecut prin etapele vieții, trebuie să-i sprijinim

pe copii. Sărbătoarea de astăzi ne invită la prețuirea copiilor și la ajutorarea lor“, a spus, printre altele, PS Ioachim Băcăuanul.

Fiind și serbarea onomastică a Preasfinției Sale, preoții și credincioșii prezenți în Catedrala Arhiepiscopală și-au felicitat ierarhul, prin cuvântul părintelui vicar Ioan Gherasimescu, urându-i mulți ani, sănătate și putere pentru a ne călăuzi pe calea mântuirii. La final, într-un glas, toți cei prezenți au cântat în cor „Întru mulți ani, Preasfințite Stăpâne. (C.G.)

Lucrările Adunării Naționale Bisericești (ANB) au fost precedate de slujba de Te Deum, oficiată în Catedrala patriarhală de Preasfințitul Ioachim Băcăuanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului, în prezența Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, a ierarhilor Sfântului Sinod și a membrilor ANB

Constituirea Adunării Naționale Bisericești pentru următorii patru ani

În ziua de 3 septembrie a.c., a avut loc ședința de constituire a Adunării Naționale Bisericești a Bisericii Ortodoxe Române pentru perioada 2010-2014, sub președinția Preafericitului Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, informează „Ziarul Lumina“.

Lucrările Adunării Naționale Bisericești (ANB) au fost precedate de slujba de Te Deum, oficiată în Catedrala patriarhală de Preasfințitul Ioachim Băcăuanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului, în prezența Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, a ierarhilor Sfântului Sinod și a membrilor ANB.

Întăistătorul Bisericii Ortodoxe Române a deschis lucrările ședinței, au avut loc lucrările pe comisii, iar după aceasta au fost validate mandatele membrilor fiecărei eparhii. S-au desemnat membrii comisiilor permanente ale Adunării Naționale Bisericești (Comisia administrativ-juridică și de validare, Comisia socială și pentru comunicații media, Comisia culturală și educațională, Comisia economică, bugetară și de patrimoniu imobiliar – bunuri bisericești, Comisia pentru românii ortodocși de peste hotare) și s-a constituit și Consiliul Național Bisericesc, din 12 membri, câte doi din fiecare mitropolie, un cleric și un mirean.

În temeiul art. 20 alin. (1), art. 92 lit. e) din Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române, în prima ședință a Adunării Eparhiale, desfășurată la Roman în data de 24 aprilie a.c., s-a hotărât ca, în Adunarea Națională Bisericească, legislatura 2010-2014, Arhiepiscopia Romanului și Bacăului să fie reprezentată de: Pr. Ioan Pleșcău, dr. Adrian Cotârlet, economist Neculai Lupu.

Adunarea Națională Bisericească este organismul central deliberativ al Bisericii Ortodoxe Române pentru problemele administrative, sociale, culturale, economice și patrimoniale, ales pentru o perioadă de patru ani.

Conferințe preoțești în Arhiepiscopia Romanului și Bacăului

În perioada 15-23 septembrie a.c., în Arhiepiscopia Romanului și Bacăului s-au desfășurat conferințele preoțești. Întâlnirile s-au desfășurat în fiecare dintre cele șase Protopopiate ale eparhiei. Seria întâlnirilor, având ca subiect Anul omagial al Crezului ortodox, a debutat la Biserica „Precista Mică“ din Roman, în ziua de miercuri, 15 septembrie, în prezența Preasfințitului Ioachim Băcăuanul și a preoților din Protopopiatul Roman. Întâlnirea a început cu o slujbă de Te Deum, urmată de o meditație pe care Preasfințitul Ioachim a susținut-o în fața preoților prezenți la eveniment, având ca subiect începutul anului bisericesc. Seria conferințelor a continuat joi, 16 septembrie, la Protopopiatul Buhuși, iar în zilele de 21, 22 și 23 septembrie s-au desfășurat conferințele în protopopiile Bacău, Moinești, Onești și Săscut.

Examen de capacitate preoțească

În data de 30 septembrie 2010, în Arhiepiscopia Romanului și Bacăului a avut loc sesiunea de toamnă a examenului de capacitate preoțească. Acest examen trebuie susținut de către toți candidații care doresc să primească taina hirotoniei, conform art. 3 din Regulamentul pentru numirea și transferarea clerului.

Anul acesta, în Arhiepiscopia Romanului și Bacăului, s-au înscris 17 candidați la examenul de capacitate. Acesta a constat într-o probă scrisă și un examen oral, în urma cărora toți candidații au fost declarați apti pentru a profesa ca preoți.

Comisiile de examen au fost organizate cu binecuvântarea și sub președinția PS Ioachim Băcăuanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului, având ca director metodologic pe Pr. Prof. Ioan Bărliba. La proba scrisă examinarea a fost asigurată de următoarea comisie: Dogmatică – Pr. Prof. Constantin Leonte, Istoria Bisericii Ortodoxe Române – Arhid. Prof. Adrian Ciobanu, Predică și Cateheză – Pr. Dan Alexandru Antocea. La proba orală comisia de examinare a fost formată din PS Episcop-vicar Ioachim Băcăuanul pentru Predică și Cateheză, Pr. Prof. Ioan Bărliba, pentru Vechiul și Noul Testament, Pr. Prof. Sînică Palade pentru Liturgică, iar pentru Legislație și Administrație – Pr. Laurențiu Segneanu, Inspector eparhial. Responsabil logistică, în cadrul examenului de capacitate preoțească din sesiunea septembrie a.c. a fost Pr. Dan Alexandru Antocea.

Preafericitul Părinte Patriarh Daniel
și-a exprimat recunoștința pentru lucrarea misionară
pe care o desfășoară profesorii de religie
de pe cuprinsul Patriarhiei Române.

BISERICA
ȘI ȘCOALA

„Nu este o investiție mai mare în România, decât educația creștină“

□ **Consfătuirea națională a inspectorilor școlari de Religie** □

În perioada 5-7 septembrie a.c. s-a desfășurat, într-o organizare excelentă, Consfătuirea națională anuală a inspectorilor de religie din Patriarhia Română, la Mănăstirea „Sf. Martiri Brâncoveni“ de la Sâmbăta de Sus, loc mirific, încărcat de istorie, cultură și spiritualitate. Întâlnirea a fost organizată, la propunerea Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, de Patriarhia Română, Arhiepiscopia Sibiului și Inspectoratul Școlar Județean Sibiu. Evenimentul s-a bucurat de binecuvântarea Preafericitului Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, și a Înalț Preasfințitului Laurențiu, Mitropolitul Ardealului.

La întâlnirea de la Sâmbăta de Sus au participat inspectorii de religie din fiecare județ, reprezentanți ai Ministerului, Inspectorul școlar general pentru religie, prof. Cătălin Pâslaru, precum și părintele diacon George Jambore, Inspector în cadrul Sectorului Teologic-educational al Patriarhiei Române.

Preafericitul Părinte Patriarh Daniel și-a exprimat recunoștința pentru lucrarea misionară pe care o desfășoară profesorii de religie de pe cuprinsul Patriarhiei Române. A subliniat că e o lucrare importantă, cu impact peste timp, exemplificând cu situații în care tinerii care au primit educație creștină în școală, au dovedit că au păstrat tradiția sfântă a Ortodoxiei. De asemenea, a precizat că „ora de religie este un apostolat creștin“, fiind vorba de o investiție pe termen lung. «Nu este o investiție mai mare în România, decât educația creștină, vizând „înduhovni-

Consfătuirea națională a inspectorilor de Religie, desfășurată cu binecuvântarea PF Părinte Patriarh Daniel, a reunit reprezentanți din toate județele țării

cirea socialului“», a subliniat PF Patriarh Daniel. Preafericirea Sa a menționat că se are în vedere continuarea programelor naționale inițiate și desfășurate de Patriarhia Română: „Hristos împărtășit copiilor“ și „Alege școala“, redactarea unui „Îndreptar pentru ora de religie“, consolidarea colaborării între știință, filosofie și religie. „Să încurajăm pe toți profesorii de religie să-și amplifice lucrarea, pentru că este mai mult har decât în alte lucrări, fiind vorba de valori eterne“, a spus, în încheierea cuvântului său, Preafericitul Părinte Patriarh Daniel.

La consfătuire s-au abordat diverse teme de actualitate pentru inspectorii de religie. S-au discutat aspecte legate de începutul și structura anului școlar 2010-2011, de statutul orei de religie în cadrul învățământului românesc, de structura portofoliului inspectorului de specialitate, precum și de prezentarea auxiliarelor di-

dactice nou-apărute. Au fost prezentate recomandări metodologice, programe școlare revizuite, planuri-cadru, precum și programe școlare pentru cursuri optionale, dar și alte probleme de care sunt interesați în mod direct inspectorii de religie.

Inspectoratul Școlar al Județului Bacău a fost reprezentat de inspectorul de specialitate, profesor Irina Leonte, care a prezentat raportul de activitate pentru anul școlar precedent, subliniind frumoasele rezultate obținute de elevi la concursurile județene, naționale și internaționale.

Marti, 7 septembrie, inspectorii de religie au vizitat centrul istoric al Sibiului, catedrala mitropolitană, și au participat la o serie de activități culturale la Muzeul „Astra“ din Dumbrava Sibiului. (Prof. Irina LEONTE, Insp. de religie ISJ Bacău)

La Colegiul Național „Ferdinand“ din Bacău a avut loc sâmbătă, 25 septembrie, întâlnirea profesorilor titulari de Religie din județul Bacău, cu Preasfințitul Episcop-vicar Ioachim Băcăuanul.

Binecuvântare arhierescă pentru profesorii de Religie din județul Bacău

La Colegiul Național „Ferdinand“ din Bacău a avut loc sâmbătă, 25 septembrie, întâlnirea profesorilor titulari de Religie din județul Bacău, cu Preasfințitul Ioachim Băcăuanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului. „Întâlnirea a cuprins mai multe puncte importante, între care rearondarea Cercurilor metodice, discutarea legislației privind acordarea gradelor didactice și a distincțiilor, proiectele ce se derulează la nivel de Patriarhie, în care sunt incluși și profesorii de Religie, precum și stabilirea calendarului pentru concursuri și întâlniri pe teme de Religie“, a declarat prof. Irina Leonte, inspector pentru disciplina Religie în cadrul ISJ Bacău.

Cu acest prilej, PS Episcop Ioachim Băcăuanul a ținut un cuvânt în fața „celor mai iubiți dascăli de către elevi“ – după cum avea să-i definească inspectorul general adjunct Cristian Cuceac, prezent la eveniment – prin care a reamintit rolul și importanța acestei discipline în spectrul școlar, precum și a profesorilor de Religie, ca formatori și informatori ai tinerei generații. De asemenea, profesorii care au obținut rezultate deosebite la concursurile școlare județene și naționale au fost răsplătiți de către Centrul Eparhial Roman, prin intermediul Preasfințitului Episcop Ioachim Băcăuanul, cu icoane, cărți și reviste. La această întâlnire au fost prezenți și reprezentanți ai învățământului religios din partea Diecezei Romano-Catolice de Iași. (Pr. Ctin GHERASIM)

Deschiderea noului an școlar la Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sf. Gheorghe“ din Roman

Bucuria începerii unui nou an școlar a fost resimțită din plin la Seminarul Teologic Liceal „Sf. Gheorghe“ Roman, când, pe 15 septembrie a avut loc festivitatea oficială de deschidere.

Evenimentul s-a desfășurat în Sala de festivități a acestei instituții de învățământ teologic, unde s-au adunat părinți, elevi, cadre didactice, emoțiile fiind mai intense la „bobocii“ din cele două clase a IX-a, de Teologie Pastorală.

Bucuria unui nou început a fost deplină la festivitate fiind prezent și Preasfințitul Ioachim Băcăuanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului. PC Pr. Ioan Gherasimescu, vicar administrativ, împreună cu arhidiaconii Adrian Ciobanu și Ionuț Amarinii – profesori ai Seminarului – au oficiat slujba de Te Deum. Răspunsurile liturgice au fost date de grupul coral „Melozi Romanului“ care, apoi, au interpretat câteva cântări psaltice.

În continuare, părintele director, prof. Sînică Palade, a expus celor prezenți activitățile desfășurate în vederea pregătirii școlii pentru începerea anului școlar 2010 - 2011.

Astfel, cu binecuvântarea și sprijinul direct al Preasfințitului Ioachim Băcăuanul, s-au finalizat renovarea și modernizarea a patru dormitoare, reabilitarea a două grupuri sanitare, îmbunătățirea bazei materiale la bucătăria și cantina școlii, repararea a jumătate din mobilierul școlar. De asemenea, s-au achiziționat paturi și dulapuri noi pentru 120 de elevi.

A urmat cuvântul Domnului Primar, Prof. Dan Laurențiu Leoreanu, care a arătat legătura pe care a avut-o, în calitate de profesor, cu Seminarul romașcan, apreciind că investiția cea mai importantă este în copii și tineri.

Momentul mult așteptat a fost cuvântul de binecuvântare și de învățură rostit de către Preasfințitul Episcop Ioachim Băcăuanul. Preasfinția Sa a dezvoltat înțelesul adânc al Pildei Semănătorului, subliniind datoria

profesorilor de a semăna și a elevilor de a înmulți cuvântul lui Dumnezeu, și a arătat interesul Arhiepiscopiei noastre de a avea viitori preoți cât mai pregătiți intelectual și cu o viață duhovnicească îmbunătățită.

Nădăjduim că, prin binecuvântarea lui Dumnezeu și sub directa îndrumare a Preasfințitului Ioachim Băcăuanul, ce se interesează permanent de bunul mers al școlii noastre, prin pregătirea și dăruirea profesorilor și, nu în ultimul rând, prin osteneala și interesul elevilor supraviețuitori de părinții lor, vom obține și anul acesta rezultate cât mai mulțumitoare. (Pr. prof. dr. Sînică PALADE, directorul Seminarului Teologic Ortodox „Sf. Gheorghe“ din Roman)

În urma evaluării situației pagubelor produse de inundații, au fost identificate un număr de 97 de familii, care să beneficieze de sprijin material din partea Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului.

MISIUNE ȘI FILANTROPIE

Ajutoare pentru familiile sinistrate din județul Bacău

În lunile iunie - iulie 2010, pe raza județului Bacău au avut loc numeroase ploi torențiale, care au produs importante pagube materiale și au afectat sute de locuințe, aducând teamă și deznadejde în rândul familiilor care și-au văzut agoniseala de o viață spulberată în urma acestor calamități naturale devastatoare. În cele 37 de comune afectate, apele au distrus 100 case, au avariat 792 locuințe și 567 anexe, au făcut impracticabile peste 700 km de drumuri și 384 poduri și podete, 2673 fântâni au fost colmate și 5547 ha teren agricol au fost inundate.

Printre cele mai afectate localități se numără comuna Săucești, cu un număr de 344 case inundate și 5 dărâmate, comuna Mărgineni, 82 de case inundate și 37 dărâmate, comuna Agăș, 39 inundate și 7 dărâmate, Sănduleni, 29 avariate și 5 dărâmate, precum și municipiul Bacău, cu 13 case dărâmate, din totalul de 16 afectate.

La inițiativa Preasfințitului Ioachim Băcăuanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului, din nevoia de a fi alături și de a sprijini moral și material familiile afectate de inundațiile din anul acesta, în cadrul Permanenței Consiliului Eparhial al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului s-au luat o serie de măsuri care au vizat ameliorarea situației familiilor sinistrate. Între acestea enumerăm inițierea unei colecte în rândul credincioșilor din Eparhie, constând în ajutoare financiare și bunuri materiale, respectiv cereale, materiale de construcție, alimente și haine, deschiderea unui cont pentru sinistrați la Banca Italo-Romana din Bacău, alocarea sumei de 5.000 RON preotului Puiu Daniel din Parohia Sănduleni, a cărui locuință a fost grav afectată, tabere de vară pentru copiii proveniți din familiile sinistrate. De asemenea, ca măsuri de intervenție rapidă, în situația de criză, s-a procedat la ajutorarea sinistraților prin oferirea de alimente de bază, conserve, hrană caldă, pături, apă potabilă, adăpost temporar etc.

De asemenea, ajutoarele oferite de către alte eparhii, din țară și diaspora au fost dirijate în zonele afectate, în funcție de nevoile existente, acestea totalizând apro-

ximativ 62 tone cereale, 60 tone alimente de bază, 46 tone haine, plapume, perne, încălțăminte, lenjerie, pături și suma de 18.000 RON.

Cu binecuvântarea Preafericitului Părintele Patriarh Daniel, Permanența Consiliului Național Bisericesc, în ședința de lucru din 5 august 2010, a hotărât repartizarea sumei de 100.000 RON către Arhiepiscopia Romanului și Bacăului pentru continuarea lucrărilor de reconstrucție sau reparație a caselor afectate de inundații și pentru ajutorarea familiilor sinistrate.

Această sumă, alături de fondurile rezultate în urma colectei efectuate în rândul credincioșilor Eparhiei, în valoare de 112.250 RON, fac obiectul unui amplu proiect social-filantropic,

inițiat cu binecuvântarea Preasfințitului Ioachim Băcăuanul, intitulat „Ramura de măslin”, care are ca obiectiv creșterea calității vieții familiilor afectate de revărsările apelor, prin oferirea de articole de mobilier și aparatură electrocasnică distruse în locuințele familiilor sinistrate, în timpul inundațiilor.

Astfel, în urma evaluării situației pagubelor produse de inundații, au fost identificate un număr de 97 de familii, din localitățile Mărgineni, Măgura, Buda-Blăgești, Sănduleni și municipiul Bacău, care să fie beneficiare ale proiectului menționat. Fiecare familie va primi câte un produs nou electrocasnic (frigider, aragaz sau mașină de spălat) și unul de mobilier (pat sau dulap), în funcție de evaluările făcute la fata locului de către Sectorul Misiune și Filantropie. În cadrul proiectului, vor fi împărțite în luna noiembrie 31 de frigidere, 31 aragazuri, 8 mașini de spălat, 59 pături și 67 dulapuri, în total 196 de produse, în valoare de 110.250 RON.

O altă activitate din cadrul proiectului o reprezintă alocarea sumei de 50.000 RON pentru construcția a 4 case din localitatea Băcioi, județul Bacău, distruse în urma alunecărilor de teren provocate de ploi torențiale.

De asemenea, suma de 25.000 RON se va oferi preotului Puiu Daniel pentru construirea locuinței avariate în timpul celor două inundații produse anul acesta în localitatea Sănduleni, județul Bacău.

Suma de 27.000 RON colectată în contul deschis la Banca Italo-Romana Bacău va fi folosită pentru achitarea manoperei de construire a 4 case din municipiul Bacău, familiile selectate având o situație materială precară.

Prin implementarea acestui proiect, în valoare de 212.250 RON, vor fi ajutate 101 familii de sinistrați, vor fi împărțite 196 de produse noi, electrocasnice și de mobilier, vor fi construite 4 case și pentru alte 5 locuințe se vor asigura o parte din manopera și materialele de construcție, informează Centrul eparhial al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului.

În Pasul Oituz, cea mai frumoasă și mai ușoară
trecere dinspre Moldova spre Transilvania,
va fi construit un lăcaș de cult ortodox.

„Mănăstirea călătorilor“, bornă sacră pe Valea Oituzului

Pe Valea Oituzului, la Herestrău, cea mai frumoasă și mai ușoară trecere dinspre Moldova spre Transilvania, va fi construit, în viitorul apropiat, un lăcaș de cult ortodox, ce va fi destinat tuturor călătorilor care ajung prin această zonă. Slujba religioasă de punere a pietrei de temelie pentru noul așezământ duhovnicesc a fost oficiată de către Preasfințitul Ioachim Băcăuanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului, în ziua de joi, 23 septembrie, în contextul manifestărilor dedicate „Anului omagial al Crezului Ortodox“ în Protopopiatul Onești. «Cu ajutorul Bunului Dumnezeu, vom construi un metoc în zona Herestrău (Oituz), într-o poiană, care va fi o prelungire a Mănăstirii „Stefan cel Mare“ de la Slănic Moldova. Prin acest metoc vom răspunde nevoilor spirituale ale celor care trec prin pasul Oituz și care doresc să se oprească într-o oază de spiritualitate ortodoxă. Lăcașul de cult va avea hramul „Sfinții Împărați Constantin și Elena“. Aceasta va fi „mănăstirea călătorilor“. Cei care vor poposi aici vor înțelege, încă o dată, că viața și drumul prin această lume nu sunt decât niște punți de trecere», a spus Preasfințitul Episcop Ioachim Băcăuanul. Pentru punerea pietrei de temelie a fost oficiată o slujbă specială, la aceasta participând toți preoții din protopopiatul Onești, precum și numeroși călători care au sosit dinspre Brașov și Onești. Ceremonia religioasă a fost precedată de Sfânta Liturghie oficiată de PS Episcop Ioachim Băcăuanul, iar răspunsurile liturgice au fost date de Corala preoților din Onești.

Pe cealaltă parte, „Marta“ acestei frumoase și îndrăznete aventuri spirituale, un om de afaceri din zonă, este convins că Dumnezeu îl va ajuta pentru a finaliza așa cum se cuvine a-

cest demers ortodox pe care și l-a asumat printr-o implicare deosebită. „M-am gândit că pe primul plan trebuie să punem mântuirea sufletului. Nu mi-e teamă pentru că, dintru început, am înțeles că pe acel loc va trebui făcută o biserică. Acum, cu toate greutățile timpului,

nădăjduiesc ca Dumnezeu să-mi ajute să duc această lucrare până la capăt, așa cum am dus până acum atâtea lucrări pe care le-am efectuat“, a declarat Constantin Codreanu, principalul ctitor al „mănăstirii călătorilor“ din Pasul Oituz. (Pr. Ctin GHERASIM)

Sărbătoare de suflet la Mănăstirea Râșca

Serbarea Înălțării Sfintei Cruci marchează în fiecare an și hramul uneia dintre cele mai frumoase mănăstiri din Moldova, Mănăstirea Râșca, ctitorită de Petru Rareș, acum aproape cinci secole. Anul acesta Sfânta Liturghie din ziua hramului a fost oficiată de un sobor de arhieriei format din IPS Arhiepiscop Pimen al Sucevei și Rădăuților și PS Calinic Botoșăneanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Iașilor, alături de care s-a aflat și Preasfințitul Ioachim Băcăuanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului. De aseme-

nea, au participat la oficierea acesteia încă 40 de preoți și diaconi.

În cuvântul rostit cu acest prilej, PS Episcop Ioachim Băcăuanul a explicat semnificațiile sărbătorii de pe 14 septembrie, amintind câteva date istorice despre lemnul și minunile Sfintei Cruci. Preasfinția Sa a vorbit și despre importanța cinstirii Sfintei Cruci. „Învățăm din sărbătoarea de azi că viața noastră este o cruce și că Mântuitorul, la plinirea vremii, nu a venit să facă o altă religie, ci a venit să le vorbească

oamenilor despre iubire. Mântuitorul ne spune că cel ce vrea să-L urmeze trebuie să-și ia crucea sa și să-l urmeze. Domnul nostru Iisus Hristos nu ne-a îndemnat la viață comodă, ci ne-a îndemnat să luăm crucea. El nu a venit să impună o nouă ordine umană, ci a venit să ne îndemne să luptăm împotriva răului, să biruim suferința. Crucea, prin Iisus Hristos, a devenit emblema și drapelul creștinilor. Dincolo de orice semn al crucii trebuie să vedem ridicându-se soarele Învierii“, a spus PS Episcop Ioachim Băcăuanul. (Pr. Ctin GHERASIM)

Printr-o hotărâre a Consiliului Local, Sfânta Fecioară Maria a fost declarată Ocrotitoarea municipiului Moinești.

ACTUALITATE

Moineștiul, împodobit cu o catedrală ortodoxă

Sărbătoarea de la Moinești a început vineri, 3 septembrie, când, la ceas de seară, a fost adusă în procesiune și așezată spre închinare icoana făcătoare de minuni a Maicii Domnului de la parohia Trifești, din județul Neamț. Credincioșii au venit să se închine în număr mare, bucurându-se totodată și de concertul susținut de Corul „Byzantion“ din Iași, pe scena amplasată în apropierea bisericii. Sâmbătă seara a fost adusă spre închinare și icoana făcătoare de minuni a Maicii Domnului, de la Mănăstirea Giurgeni, din județul Neamț.

Încă de la primele ore ale dimineții zilei de duminică, 5 septembrie, sute de credincioși s-au adunat în curtea bisericii, pentru a participa la evenimentul pe care l-au așteptat tocmai din 1994, când a început reconstrucția din temelii a noului lăcaș de cult. Preasfințitul Părinte Ioachim Băcăuanul a fost întâmpinat de un sobor de preoți veniți din toate localitățile învecinate ale Moineștiului, de autoritățile locale și județene și de credincioși.

Sfânta Maria, ocrotitoarea Moineștiului

În cadrul slujbei de sfințire, biserica a primit al doilea hram, „Nașterea Maicii Domnului“, și a fost declarată Catedrală a municipiului Moinești. Printr-o hotărâre a Consiliului Local, Sfânta Fecioară Maria a fost declarată Ocrotitoarea municipiului Moinești, stabilindu-se ca, de acum înainte, Zilele Moineștiului să fie sărbătorite în duminica cea mai apropiată de „Nașterea Maicii Domnului“ – 8 septembrie. PS Ioachim Băcăuanul și-a exprimat bucuria de a participa la această moment istoric din viața moineștenilor, vorbindu-le despre semnificațiile duhovnicești ale slujbei de sfințire. „Astăzi este botezul acestei biserici, o biserică ce se aseamănă cu trupul nostru, despre care Sf. Ap. Pavel spune că este templu al Duhului Sfânt. De aceea, astăzi, aveți posibilitatea să vă atingeți de altarul sfințit, pentru ca să se sfințească astfel și sufletele voastre. Sufletele noastre se sfințesc atât timp cât ne deschidem inimile ca o floare,

Pe 5 septembrie a.c. Biserica „Sfântul Nicolae“ din Moinești a fost sfințită de către PS Ioachim Băcăuanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului. Cu acest prilej, lăcașul de cult a fost ridicat la rangul de catedrală și a primit al doilea hram

ca Dumnezeu să picure o picătură de har și pe sufletele noastre, care se sfințesc și rodesc roadele Duhului Sfânt,” a spus Preasfinția Sa. La final, PS Ioachim a anunțat că, în fosta clinică de radiologie a orașului, donată de Primăria Moinești parohiei „Sf. Nicolae“, se va înființa un centru social, pentru nevoile credincioșilor cu posibilități financiare reduse. Preotul paroh Nelu Ciobanu și ceilalți doi slujitori, pr. Gheorghe Aniculaie și pr. Daniel Enea, au primit distincția onorifică de iconom stavrofor. De asemenea, Episcopul-vicar al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului a înmănat distincții de vrednicie tuturor celor care s-au implicat în construirea și înfrumusețarea Catedralei.

Lansarea monografiei Bisericii „Sfântul Nicolae“

În seria de manifestări religio-culturale, prilejuate de sfințirea Bisericii „Sfântul Nicolae“ și de sărbătorirea Zilelor Culturale ale municipiului Moinești, s-a înscris și lansarea volumului „Monografia Bisericii „Sf. Nicolae“ din municipiul Moinești“. Evenimentul a avut loc

sâmbătă, 4 septembrie, la Biblioteca municipală „Stefan Luchian“. Monografia Catedralei din Moinești, tipărită cu binecuvântarea Preasfințitului Ioachim Băcăuanul, este realizată de pr. dr. Daniel Enea, lector al Facultății de Litere, Istorie și Teologie din Timișoara, și de Constantin Popa, masterand al Facultății de Teologie Ortodoxă „Justinian Patriarhul“ din București și profesor de Religie la Liceul „Spiru Haret“ și la Școala „George Enescu“ din Moinești. Festivitatea de lansare a fost deschisă de pr. Costel Mareș, protoiereul Protopopiatului Moinești. Evenimentul a reunit profesori universitari, oameni de cultură, autorități locale, preoți de la parohiile din Protopopiatul Moinești, teologi și cadre didactice de la școlile și liceele din oras. (Gheorghe-Cristian POPA, Ziarul Lumina, Ediția de Moldova, luni, 6 septembrie, pagina 16)

Mănăstirea de la Tisa Silvestri - file dintr-o poveste de Pateric

Mii de pelerini au participat duminică, 26 septembrie, la Mănăstirea „Buna Vestire“ de la Tisa Silvestri, la slujba de sfințire a bisericii. Această a fost oficiată de către Preasfințitul Ioachim Băcăuanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului, alături de un sobor de preoți și diaconi de pe cuprinsul întregii eparhii.

Pe șoseaua ce leagă Bacăul de Vaslui, cum intri în satul Tisa Silvestri și începi a urca dealul, pe partea dreaptă, la poalele unei păduri încă verzi, se ivește o biserică impunătoare, împrejmuțată de câteva clădiri. Călea către mănăstire este marcată de indicatorul ce anunță sfârșitul satului Tisa Silvestri, pe lângă care, spre dreapta, este un drum pietruit. Urmând această cale, ajungi ca la capatul ei să întâlnești impresionantul ansamblu mănăstiresc, împodobit de lăcașul de rugăciune.

Măreată asemenea unei cetăți bizantine, Mănăstirea „Buna Vestire“ străjuiește comunitatea ce-și duce traiul nu departe de malul stâng al Siretului. Am purces acolo într-una din blânde zile de răpciune, la orele când micuții îndeletniciți cu buchiile cărții zoreau spre casă de la școala din sat. Când am sosit, în preajma mănăstirii, forfotă cum arareori întâlnești pe aici. Pelerinii știu că, nu de puține ori, venind la Tisa, se întâmplă să nu dai cu ochii de nici una dintre cele 19 măicuțe, pentru că fiecare își cunoaște locul și menirea în rânduială, și nimeni n-are vreme de pierdut. Acum am fost nevoiți să ocolim pe lângă gard, poarta principală fiind blocată de o mașină ce turna ciment pe aleea principală. La Tisa Silvestri te fascinează buna rânduială a lucrurilor, construcțiile cu arhitectură deosebită, precum și îmbinarea discretă, dar inteligentă făptuită, a bisericii cu ansamblul de chilii al maicilor, făcând o unitate din întregul complex monahal. Și peste toate, ca o aureolă, se adaugă mulțimea florilor expuse ca-ntr-o grădină botanică: felurite soiuri și culori răspândite unde vezi cu ochii: pe la ferestre, pe alei, lângă ușile exterioare, sau chiar împrejurul gardului.

Rodul bunăvoinței Maicii Domnului

Văzând toate acestea, cu ușurință poți crede că istoria Mănăstirii „Buna Vestire“ din Tisa Silvestri este desprinsă dintr-o povestire de Pateric: o permanentă lucrare a lui Dumnezeu în viața obștii monahale. Pentru că, în chip providențial, într-o zonă în care oamenii abia își duc amarul zilei, dintr-o căsuță și câteva ziduri, cu ajutorul lui Dumnezeu, s-a înălțat, după un deceniu de trudă, o mănăstire deosebită. „Pe 11 noiembrie 1996, când am ajuns aici, mai că îmi venea să plâng. Plecasem împreună cu patru maici și alte surori de la mănăstirea Ciolpani. Am găsit o căsuță și biserica „Schimbării la Față“ ridicată puțin deasupra ferestrelor. N-am stat o clipă. Am început să ne construim chiliile, apoi grădina și celelalte. Încetul cu încetul am pus toate pe picioare. Ne-au ajutat și părintii de la Runc, sub coordonarea părintelui Pimen Costea, care este acum duhovnicul nostru. Atunci, nici prin gând nu mi-a trecut că o să ajungem aici cu lucrările. Noi nu ne-am propus nimic. Ne-a dat Maica Domnului cât am avut nevoie“, ne-a povestit maica Teoctista Ungureanu, stăreța mănăstirii. De altfel, nimeni nu se mai îndoieste acum că impresiunea bisericii a „Bunei Vestiri“ a fost rodul bunăvoinței Maicii Domnului față de obștea acestui așezământ

monahal. „La început am dorit să construim un paraclis de iarnă, la care să ajungem direct de la chilii. Am săpat o groapă, însă în fiecare seară aceasta se surpa. Dimineata, când ne duceam să ne apucăm de muncă, trebuia să scoatem molozul din groapă. Și tot așa, în fiecare zi. Am făcut treaba asta o vară întreagă. De nevoie am lărgit și am lărgit fundația, până am ajuns la temelia bisericii la dimensiunile actuale“, ne-a explicat maica Teoctista. Au urmat ani grei, de muncă asiduă, la care a participat întreaga obște. „Ctitorii acestei mănăstiri sunt maicile de aici“, aflăm de la părintele arhimandrit Pimen Costea.

Pe duhovnicul de la Tisa nu ne-a fost greu să-l recunoaștem, „dând la lopată“, alături de muncitori, pentru a finaliza lucrările de pavaj în curtea interioară. A lăsat toate deoparte pentru a ne prezenta biserica „Bunei Vestiri“, așa cum era, la câteva zile înainte de sfințire.

Impresionantă ca o catedrală

Un lăcaș de rugăciune impozant, care, deși nu foarte înalt, dă impresia unei catedrale ortodoxe, având pe frontispiciu, în mozaic, icoana

Biserica mare a mănăstirii din Tisa Silvestri, cu hramul „Buna Vestire“, a fost sfințită duminică, 26 septembrie, într-o atmosferă de autentică și profundă sărbătoare ortodoxă.

PAȘII PELEGINULUI

hramului. Pe tavanul din pridvor apare pictat un arbore al vieții, Însuși Mântuitorul Hristos, având ca mlădite apostolii și ierarhii vrednici ai Moldovei, canonizați sau necanonizați, oameni care, prin viața și activitatea lor, au slujit Biserica Ortodoxă. Mai în față, la intrarea în pronaos, o altă imagine te surprinde, având în centru Acoperământul Maicii Domnului, înconjurată de mănăstirile reprezentative din Moldova. Picturile superbe ce alcătuiesc „Biblia în imagini“ sunt dispuse riguros, după erminie, sub coordonarea atentă a Preasfințitului Ioachim Băcăuanul, care, după anul 2000, a supravegheat îndeaproape lucrările de aici. După ce am admirat icoanele de pe peretii

sfântului lăcaș, privirea a înlemnit, contemplativ, pe catapeteasmă. O adevărată creație artistică sculptată migălos în lemn, împodobită cu picturi bizantine, realizate de maicile de aici. „Au lucrat măicuțele aproape un an pentru icoanele de pe iconostas“, a spus părintele Pimen. Toate sunt de-o frumusetate aparte, vorbind de la sine, nu doar de „policalificarea“ obștii de la Tisa, specializată în agricultură, apicultură, pictură, confecții, goblenuri și multe

altele, ci și de dragostea față de Hristos și Biserica Sa, exprimate admirabil în imaginile sacre din sfântul lăcaș.

Un ansamblu coerent și unitar

Frumusetile mănăstirii de la Tisa Silvestri se prelungesc asemeni unor raze de soare și în celelalte spații amenajate lângă biserică. O bibliotecă, cuprinzând printre altele, cărțile mănăstirii revenite acasă de la Mănăstirea Bogdana, între care se află și cele 12 Mineie din veacul al XVII-lea, cu însemnarea călugărului Dorotei, cel care le-a „făurit“ la Mănăstirea Neamț special pentru schitul de la Tisa, cu mențiunea că „cel care le va înstrăina va cădea sub neiertat canon“. Lângă spațiul destinat lecturii, în altă sală, un atelier de broderie și un altul de croitorie. Aici, am făcut cunoștință cu creativitatea și măiestria maicilor de la „Buna Vestire“.

Nu mai vorbim de solarele și grădinile, amenajate parcă după cel mai pretențios ghid agricol, sau celelalte clădiri ce însumează garaje pentru mașini, aparate de încălzit, bucătărie etc.

Duminică, 26 septembrie, la Tisa Silvestri a fost sărbătoarea sfințirii bisericii și a întregului complex mănăstiresc. „Am emoții foarte mari, iar emoțiile îmi vin în primul rând din mărturiile credincioșilor, care ne spun cât de bucueroși sunt văzând cele realizate aici. Am fost o obște mică, fără experiență și formare duhovnicescă. Am crescut împreună cu mănăstirea și ne-am format cu ea. Acum, privind înapoi, gândindu-mă la momentele dificile peste care am trecut, mă minunez de purtarea de grijă a Maicii Domnului“, a spus maica stareță Teoctista Ungureanu, înaintea mult așteptatului eveniment.

Biserica mare a mănăstirii de la Tisa Silvestri, închinată Maicii Domnului

Biserica mare a mănăstirii din Tisa Silvestri, cu hramul „Buna Vestire“, a fost sfințită duminică, 26 septembrie, într-o atmosferă de autentică și profundă sărbătoare ortodoxă. Slujba a fost oficiată de către Preasfințitul Ioachim Băcăuanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului, înconjurat de un sobor de 40 de preoți, în prezența a peste 3000 de pelerini, sosiți din tot județul, dar și din alte părți ale țării. Așa cum este tradiția noastră, după târnosirea lăcașului de rugăciune închinat Maicii Domnului, pe o scenă special amenajată, a fost oficiată slujba Sfintei Liturghii, în cadrul căreia PS Ioachim Băcăuanul a ținut un emoționant cuvânt de învățătură pentru toți pelerinii și credincioșii prezenți la eveniment. La finalul sfintei slujbe, PS Episcop Ioachim a oferit o distincție de vrednicie maicii

starețe Teoctista Ungureanu. La rândul ei, în semn de dragoste față de ierarhul care s-a arătat în permanență interesat de această obște monahală, în numele obștii de la Tisa, maica stareță a oferit în dar Preasfințitei Sale o icoană a Bunei Vestiri, lucrată în atelierul mănăstirii, și o țesătură reprezentând Catedrala arhiepiscopală de la Roman. Totodată, copleșită de emoție, stavrofora Teoctista a vorbit pelerinilor despre istoria bisericii mari, prezentând lucrarea minunată a Maicii Domnului în viața acestui așezământ de rugăciune și viața creștină, „una dintre cele mai reprezentative mănăstiri din eparhie“, după cum a afirmat PS Ioachim Băcăuanul. Serbarea de la „Buna Vestire“ s-a încheiat cu ridicarea la rangul de arhimandrit a părintelui exarh Pimen Costea, pentru implicarea deosebită la înălțarea acestui sfânt lăcaș, dar și pentru activitatea desfășurată în calitate de exarh al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului.

Numărul parohiilor implicate direct sau indirect în proiectul „Hristos împărtășit copiilor” este în continuă creștere în Arhiepiscopia Romanului și Bacăului.

Congres Național „Hristos împărtășit copiilor”

În zilele de 1 și 2 septembrie a.c., s-a desfășurat la Palatul Patriarhiei din București, al treilea Congres național „Hristos împărtășit copiilor”. Participanții au prezentat și dezbătut rapoartele de activitate ale eparhiilor privind implementarea programului național catehetic, analizând și demersurile pentru anul următor. În același context a fost prezentat și un nou proiect, care se va desfășura sub numele „Calea”, destinat adulților și care va completa programul „Hristos împărtășit copiilor”. Astfel, și prin acest proiect, se va reflecta anul viitor, 2011, ca An al Familiei, așa cum s-a hotărât în cadrul Sfântului Sinod al BOR. În acest context, între altele, au fost stabilite coordonatele organizării unui concurs de creație legat de programul „Hristos împărtășit copiilor”, dar pe o temă legată de familie, în mod similar concursului național de oratorie „Crezul meu”.

La Congresul național Hristos împărtășit copiilor desfășurat anul acesta la București, Arhiepiscopia Romanului și Bacăului a fost reprezentată, cu binecuvântarea PS Episcop-vicar Ioachim Băcăuanul, de către pr. Constantin Gherasim, inspector pe probleme de tineret, din cadrul Centrului eparhial de la Roman.

«Pentru bună desfășurare a proiectului „Hristos împărtășit copiilor”, fiecare parohie de pe cuprinsul Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului a achiziționat Ghidul catehetic, editat cu binecuvântarea Preafericitului Părinte Patriarh Daniel. Astfel, toate cele 434 de parohii dispun, în prezent, materialul teoretic necesar susținerii acestui proiect.

Numărul parohiilor implicate direct sau indirect în proiectul „Hristos împărtășit copiilor” este în continuă creștere în Arhiepiscopia Romanului și Bacăului. Parohii precum Orbeni I, Vișoara, Mănăstirea Cașin, „Pogorârea Sf. Duh” Onești, sunt doar câteva dintre cele în care preoții parohii reușesc să pună în practică

Mișcarea catehetică pornită în urmă cu câțiva ani în Biserică a ajuns la maturitate, a declarat, la finalul Congresului, coordonatorul programului „Hristos împărtășit copiilor”, părintele inspector patriarhal Constantin Naclad

proiectul „Hristos împărtășit copiilor”. De asemenea, preoții și elevii Eparhiei au participat la tabelele de vară organizate în cuprinsul Mitropoliei Moldovei și Bucovinei, sub genericul „Hristos împărtășit copiilor”.», a precizat pr. Ctin Gherasim în raportul prezentat în prima zi a Congresului.

Congresul național „Hristos împărtășit copiilor” a fost dedicat anului omagial al Crezului Ortodox. Evenimentul a reunit inspectorii eparhiali pentru cateheză din fiecare eparhie, dar și reprezentanții din Ministerul Educației și Cercetării, din Organizația World Vision și din Secretariatul de Stat pentru Culte.

„Nobilă lucrare de catehizare și formare duhovnicească a copiilor Bisericii noastre”

□ Fragment din mesajul PF Părinte Daniel, Patriarhul BOR, adresat participanților la Congresul Național „Hristos împărtășit copiilor” □

Congresul Național „Hristos împărtășit copiilor”, organizat pentru a treia oară de Patriarhia Română, arată preocuparea Bisericii noastre de a împărtăși Cuvântul lui Dumnezeu copiilor, de a le deschide inimile spre valorile autentice ale vieții.

Mărturisind iubirea milostivă a lui Dumnezeu față de noi, prin orele de cateheză parohială copiii sunt chemați să se apropie de Hristos și să se împărtășească din iubirea Sa jertfelnică, pentru a crește în iubire sfântă față de Biserică și de semenii.

(...)

Sub egida Programului „Hristos împărtășit copiilor”, beneficiind de finanțare europeană, se desfășoară și Proiectul „Alege școala!” care își propune ca, prin intermediul grupelor de cateheză, Biserica să intervină în educația copiilor, oferindu-le o perspectivă ortodoxă pleneră asupra vieții.

Bunul Dumnezeu să binecuvânteze pe toți cei care împlinesc nobila lucrare de catehizare și formare duhovnicească a copiilor Bisericii noastre, pentru ca aceștia să mărturisească prin viețile lor că „Domn este Iisus Hristos, întru slava lui Dumnezeu-Tatăl” (Filipeni 2,11).

Memorialul liturgic deschide timpul pentru a ne prezenta imaginile trecutului ca pe evenimente actuale, făcându-ne contemporani lor.

Anul liturgic, timpul Duhului Sfânt

Scrierile ascetice descriu pe om ca având o dominantă simțtuală, ce îl circumscrie unui orizont materializant și îl aruncă într-un malaxor al timpului și spațiului care nu-l înobilează, ci, mai ales, îl reține tributar într-o lipsă de perspectivă a propriei deveniri. Spațiul și timpul sunt cadrele în care creația își consumă existența, fiind mistuită și împovărată de efectul lor, ca o consecință a alegerii și căderii adamice. De aceea Sfinții Părinți vorbesc de „un timp matematic“, „bolnav“, descompus în clipe separate, care va lua sfârșit în eshaton, pentru ca apoi, calitativ, să se împlinescă în eternitate. Sufletul însă scapă acestei obositoare apăsări a teluricului pentru că e substanță simplă, imaterială și suflare dumnezeiască. Omul, deși îmbrăcat în haina de piele, poartă cu sine matricea divinității care îi aduce aminte permanent că este fiul lui Dumnezeu prin creație.

Chiar în starea *maladivă* actuală, spațiul și timpul poartă în sine amprenta divină originară, fiind asemenea unei semințe sădite în perspectiva înveșnicirii și chiar eshatonul nu va aneantiza existența lor, ci o va asuma și transfigura după chipul și asemănarea Celui ce le-a creat *ex nihilo*. Precizia matematică a intervalelor temporale nu trebuie să ne arate doar că suntem supuși timpului, ca-n picturile lui Salvador Dali, unde timpul mistuie, devorează și descompune, ci că îl și experiem și asumăm, realizând sinteza între forma sa convențională și conținutul său existențial.

Percepția senzorială a timpului ne revelează trei forme de manifestare ale sale: forma timpului ciclic, dată de anotimpurile cosmice, a cărei reprezentare grafică este un

cerc; forma timpului istoric, a cărei reprezentare e o linie ce se prelungeste la infinit și forma existențială a timpului, ce ne revelează faptul că fiecare unitate de timp poate da naștere unei alte dimensiuni temporale, oferindu-ne posibilitatea trăirii veșniciei într-o clipă. Acesta din urmă este timpul liturgic, sacru, care își poate modela natura prin participarea la eternitatea spre care el se deschide.

Hristos revalorizează timpul prin răscumpărare

Prezența istorică a lui Hristos aduce veșnicia în maximă apropiere de timp. Dacă înainte de întrupare istoria înainta mesianic spre Hristos, după întrupare totul se interiorizează, singurul conținut al timpului fiind prezența Sa. Hristos devine axa timpului, în jurul Său gravitând tot Universul. Cu trupul, Hristos se supune timpului (cf. Luca II, 40), nu-l desființează, ci îl deschide spre timpul sacru, propunând o nouă succesiune a evenimentelor în imediatul experiat de noi: „Nașterea“, „Schimbarea la Față“, „Învierea“, „Cincizecimea“ etc. Hristos revalorizează timpul prin răscumpărare, etapele prezenței Sale istorice fiind păstrate în memoria Sa. Cina euharistică promisă Apostolilor va aduna la aceeași masă pe patriarhii Vechiului Testament și pe oamenii sfinți din toate timpurile, pentru că toți au fost recapitulați în Adam cel nou.

Memorialul liturgic deschide timpul pentru a ne prezenta imaginile trecutului ca pe e-

venimente actuale, făcându-ne contemporani lor. Sfantul Grigorie de Nyssa ne arată acest lucru când vorbește despre „succesiunea regulată a sărbătorilor liturgice“. Fiecare citire liturgică ne situează în evenimentul relatat, iar formula „în vremea aceea“, cu care începe fiecare pericopă evanghelică, trece dincolo de tripticul temporal situându-ne într-un timp sfânt care este în desfășurare acum. Praznicile împărătești îi fac pe cei ce le comemorează martori ai unor evenimente ce s-au petrecut în Marele Timp, făcând să dispară urmele timpului nedesăvârșit, al repetițiilor, totul rămânând pecetluit o dată pentru totdeauna. Toate liturgiile Bisericii nu sunt decât o singură Cină, unică și veșnică, cea a lui Hristos în foisorul ceresc. El are puterea să deschidă timpul și să Se sălășluiască în interiorul fiecărei clipe, să-l comprime sau să-l dilate, să-l suspende sau să-l anuleze, ca adevăratul conținut al timpului și creator al său. Repetiția există numai pentru omul ce intră, periodic și fracționat, în comuniune cu Dumnezeu.

Duminica cea veșnică

În liniile aceluiași raționament se înscrie și serbarea Duminicii, care nu este doar ziua a șaptea din calendarul unei săptămâni, ci este ziua a opta, a veșniciei; ea nu doar închide cercul săptămânii cosmice, ci este paștele săptămânal ce închipuie și pregustă eternitatea. Ea e ziua Învierii și a Rusaliilor, comemorate în trupul mistic al Bisericii, ca

Oricine vine la biserică parcurge drumul
nu către un loc sfânt, ci către *locul* sfânt
prin excelență, pentru că toate locașurile sunt
străbătute de aceeași sfințenie a lui Dumnezeu.

➤ *Dies Domini*, ce poartă în ea, ca o sământă, germeii vieții veșnice „pentru că înaintea lui Dumnezeu o singură zi este ca o mie de ani, și o mie de ani ca o singură zi“. Ea e ziua pogorării neconținute a Duhului care permanent naște pe fiii lui Dumnezeu după har.

Pogorarea Duhului Sfânt peste Sfinții Apostoli face posibilă interioritatea trăirilor darurilor hristice, înlocuind dialogul exterior cu Logosul întrupat într-o rememorare înțelegătoare de sensuri revelate tocmai de prezența Duhului, prin Care toate se dezleagă, Care arată ochilor ceea ce mai înainte erau ținute ca să nu vadă și să înțeleagă. Prin Cincizecime, Hristos, cu Care Apostolii dialogau într-o formă exterioară, le devine interior și toată ființa lor se află în relație teandrică, transfiguratoare cu El, ei fiind modelați după asemănarea Lui: „nu mai trăiesc eu, ci Hristos trăiește în mine“ (Gal. 2,20), deoarece ei nu doar pășesc pe țărâna acestui pământ, ci merg pe calea mântuirii, ce are începutul în lumea aceasta și se continuă în veșnicie.

Duminica este astfel ziua ridicării din moarte la viață, dar și a pogorării adevăratei vieți peste trupurile celor supuși morții, a eliberării celor ținute în umbra și în laturile morții și a transformării vaselor de lut în temple ale Duhului Sfânt; este ziua ce ne arată că mărturisirea lui Hristos în „neamul acesta desfrânat și păcătos“ nu se poate face decât prin puterea iluminatoare a Duhului, Care „ne va spune ce să vorbim“.

Amintirea lui Hristos

Așadar, potrivit raționamentului Sfinților Părinți, așa cum toate liturgiile sunt o singură Liturghie, în care Hristos Se aduce jertfă Tatălui, tot așa, toate duminicile din calendar sunt o singură Duminică, în care Hristos înviază și Duhul Sfânt Se pogoară, ca o scară a descoperirilor și în același timp a comunicărilor energiilor necreate, făcându-ne să pregustăm și în felul acesta din veșnicia lui Dumnezeu.

Rusaliiile fac posibilă pregustarea veșniciei în cadrul trupului mistic al lui Hristos, în chipul împărtășirii din firimiturile ce cad de la masa euharistică a Stăpânului. Fiecare zi de duminică poartă în sine întreaga lumină transfiguratoare, așa cum fiecare firimitură conține întreaga frământătură și este o prezență euharistică a lui Hristos, Care Se pogoară în ființa noastră, prin mijlocirea Duhului, în epicleză și, cum mărturisește Sfântul Ioan Hrisostom, „Cel ce mănâncă trupul lui Hristos trăiește deja în timpul sacru“.

Trupul eclesial al lui Hristos este adunarea celor ce mărturisesc dumnezeirea Fiului și care se închină „în duh și în adevăr“ Lui, Care este atotprezent. Hristos este centrul sacru ce anulează caracterul de exclusivitate al oricărui loc empiric, de aceea spunem că teologia și cultul sunt hristocentrice. Oricine vine la biserică parcurge drumul nu către un loc sfânt, ci către *locul* sfânt prin excelență, pentru că toate locașurile sunt străbătute de

aceeași sfințenie a lui Dumnezeu. Înțelesul de centru pentru toate bisericile – loc al prezenței lui Dumnezeu – se explică prin faptul că nu sunt centre geografice situate spațial pe linia orizontală, ci cosmice, situate pe verticala ce unește orice punct terestru cu cerul.

Grija Bisericii de a face ca amintirea lui Hristos să fie prezentă în chip tainic, dar real, în centrul vieții eclesiale a creștinilor se împlinește liturgic încă din zorii creștinismului, prin întocmirile și rânduielile bisericești tipiconale și se justifică prin făgăduința Domnului făcută Apostolilor: „Iată Eu sunt cu voi până la sfârșitul veacurilor“ (Mt. 28, 20). Persoana și activitatea Domnului sunt relate și reactualizate liturgic în fiecare an, realizându-se o prelungire, extensie, a întrupării și vieții Sale în istorie, El continuând să fie prezent și în formă liturgică în viața eclesială, așa cum istoric a fost realmente prezent.

Anul bisericesc, definit în funcție de Paști și de Rusalii

Săptămâna, ca unitate de măsură a timpului, este impropriată de biserică din cultul mozaic și are o importanță majoră deoarece reglementează succesiunea celor 8 glasuri de-a lungul unui an liturgic. Anul bisericesc conține 52 de săptămâni numerotate în funcție de raportarea lor la sărbătoarea Paștelui și a Rusaliiilor și începe de la Săptămâna Lumi-

**Timpul nostru este timpul
Duhului Sfânt, Care neconținut
ne reactualizează darurile Sale.**

LITURGICĂ

nată și se sfârșește cu cea a Sfințelor Patimi din anul următor. Anul bisericesc e împărțit în trei mari perioade liturgice, așa cum întreg Cosmosul poartă în sine amprenta raționalității treimice. Sfinții Părinți mărturisesc faptul că întreaga creație e plină de Treime pentru că „Dumnezeu Tatăl pe toate le face prin Fiul în Duhul Sfânt“. Punctul central al vieții liturgice este sărbătoarea Învierii, în funcție de care cele trei perioade încep și se sfârșesc la date variabile în fiecare an.

Timpul Triodului ține zece săptămâni și este o perioadă de pregătire pentru postul ce urmează, ca exercițiu spiritual pentru sărbătoarea pascală. Momentul liturgic spre care este orientat este Vinerea Patimilor și evidențiază ca latură a activității Mântuitorului pe cea arhierescă, împlinită prin jertfă.

Timpul Penticostarului durează opt săptămâni și este legat de sărbătorile Paștelui și Rusaliiilor. Această perioadă comemorează pe Hristos înviat, iar ca demnitate subliniază pe cea de Împărat și Întemeietor al Bisericii Sale.

Timpul Octoihului are o durată variabilă, de la 28 la 38 de săptămâni, în funcție de du-

rata Paștelui, gravitând în jurul Nașterii și Botezului (la început serbate deodată), și comemorează evenimentele dinaintea de Întruparea Domnului și până în ajunul Patimilor, reînnoind activitatea profetică.

Numărăm duminicile raportat la Rusalii

Înșiruirea duminicilor după sărbătoarea Rusaliiilor este întreruptă de sărbătoarea „Înălțării sfintei Cruci“, a „Nașterii Domnului“ și a „Botezului Domnului“, fără însă ca prin aceasta să se aducă vreun prejudiciu importanței sau ordinii lor în calendar, ci mai ales pentru a întări caracterul și lucrarea Duhului, prin Care totul se împlinește, și Întruparea, și Misiunea și Jertfa. Duminicile Octoihului reiau cronologic viața și activitatea Mântuitorului mărturisită de cei patru evangheliști, iar cele trei sărbători, prin Duminicile ce le preced și le succed vor să arate că dincolo de semnificația numerică sfântă, ele sunt constanțele ce arată motivația experimentării timpului liturgic de către creștini. Timpul activității mesianice împlinit pe pământ de

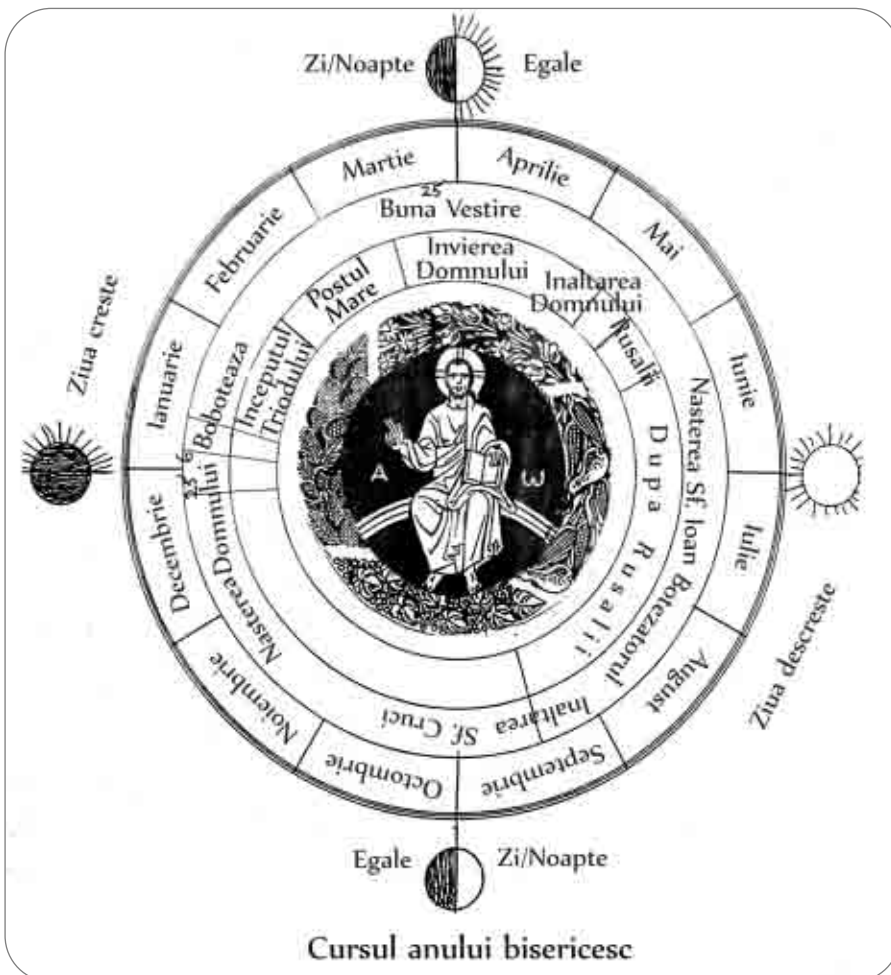
către Fiul lui Dumnezeu și mărturisit liturgic de șiragul de duminici ale Octoihului este evidențiat calendaristic de cele trei perechi de duminici ce însoțesc sărbătorile amintite, arătând faptul că asumarea firii umane, descoperirea Sfintei Treimi și biruirea păcatului prin sacrificiu și înviere sunt punctele cardinale ale prezenței Sale istorice în lume.

În această înșiruire a duminicilor după Rusalii se poate întrevedea și o dorință a întâlnirii cu Hristos, Dreptul Judecător, o așteptare a Parusiei, o consumare a existenței în așteptarea întâlnirii cu Hristos a creștinilor, acest lucru fiind justificat de faptul că perioada de sfârșit a Octoihului anunță pregătirea pentru întâlnirea cu Hristos înviat. Sfârșitul lumii a fascinat dintotdeauna omenirea, calculele omenesti zădărnice de fiecare dată efervescența așteptării acestui eveniment.

Biserica nu recurge la această înșiruire pentru a arăta și identifica iminența venirii lui Hristos într-un timp anume, ci pentru a accentua nevoia așteptării vigilente a sfârșitului, care va veni împlinind scripturile, însă neamnatat, ca un fur. Duminicile ce se succed Rusaliiilor, deși poartă în sine caracteristicile de fond ale sărbătorii încorporându-se Marii Duminici, ele mai duc cu sine și elemente specifice date de conținutul evanghelic propriu, ce le așază asemenea pieselor unui puzzle, pentru a recompona tabloul biblic al activității lui Hristos, într-o formă experiențială liturgic. Așa cum Hristos înviază în fiecare clipă și Duhul Se pogoară, tot așa Hristos ne judecă și ne iartă în fiecare clipă a pocăinței noastre, anticipând momentul eshatologic al mării judecăți finale.

Anul liturgic stă sub semnul numărului trei

Cele trei perioade liturgice ni se împriază ca trei trepte sau etape ale devenirii noastre duhovnicești: duminicile Triodului ne arată faptul că doar prin pocăință, prin exercițiu ascetic, putem subția ființa noastră de păcat, în vederea întâlnirii cu Hristos înviat; duminicile Penticostarului ne prezintă faptul că Hristos Se arată numai celor curați, ce și-au curățit mintea, simțirea și voința, asemenea martorilor Învierii Sale, iar duminicile Octoihului ni-l fac pe Hristos interior, pregătindu-ne în același timp pentru o continuă Cincizecime. Timpul nostru este *timpul* Duhului Sfânt, Care neconținut ne reactualizează darurile Sale, de aceea înșiruirea duminicilor nu ne arată că ne îndepărțăm de un eveniment singular în istorie, ci că fiecare din duminici împlinește numărul specific ce, în final, integrează unitatea liturgică de timp necesară desăvârșirii tripticului tipiconal al unui an bisericesc. (Pr. Valentin BĂLTOI, Parohia Icușești)

Recunoașterea autocefaliei - confirmare a demnității și prestigiului Bisericii Ortodoxe Române

După proclamarea independenței de stat a României (9 mai 1877), au urmat noi tratative cu Patriarhia Ecumenică, în vederea recunoașterii autocefaliei Bisericii Ortodoxe naționale, care era un act pur formal, căci Biserica românească s-a bucurat și până atunci de o situație specială, în comparație cu alte Biserici ortodoxe, de o autocefalie relativă față de Patriarhia Ecumenică. Abia la 25 aprilie 1885, patriarhul ecumenic Ioachim IV a semnat „tomos”-ul, pentru recunoașterea autocefaliei Bisericii Ortodoxe din România. Textul acestui act, de o covârșitoare importanță în istoria Bisericii noastre, îl redăm în cele ce urmează, așa cum a fost el publicat în Revista „Biserica Orthodoxă Română”, anul al IX-lea, 1885, pg. 344-350.

În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh!
„Nimeni nu poate pune altă temelie”, zice Marele Apostol al neamurilor, „decât cea așezată, care este Iisus Hrisos”

Deci pe această – una și singura, tare și neclintită – temelie fiind totdeauna așezată Biserica lui Hristos, cea una, Sfântă, Universală și Apostolică, păstrează indisolubilă unitatea credinței, întru legătura dragostei. Și astfel, această unitate rămânând neatinsă și neclintită în toate veacurile, administrațiile eclesiale și ordinea demnităților se pot modifica conform poziției Țărilor. De aceea și prea Sfânta, Marea lui Hristos Biserică, aprobând cu toată bunăvoința și recunoscând cu duhul păcii și al dragostei schimbările necesare ale administrației bisericești din Sfintele Biserici locale, le binecuvintează și le hotărăște spre mai bună zidirea comunității credincioșilor.

„Recunoașterea Bisericii Regatului României ca autocefală”

Și fiindcă Înalt Prea Sfântul și Prea Cinstitul Mitropolit al Ungrovalahiei, D. Callinic, în urma motivelor pe atât de drepte, pe cât și legitime,

în numele Sfântului Sinod al Prea Sfinților Arhierei ai României și cu consimțământul Maiestății Sale Regelui României și al Guvernului Său regal, a cerut de la Biserica noastră – prin epistola înaintată și recomandată prin Excelența Sa Ministrul Cultelor și al Instrucțiunii Publice a României, D. Dimitrie Sturdza – binecuvântarea și recunoașterea Bisericii Regatului României ca autocefală - smerenia Noastră a primit această cerere și dorință că dreaptă și conformă cu așezămintele bisericești.

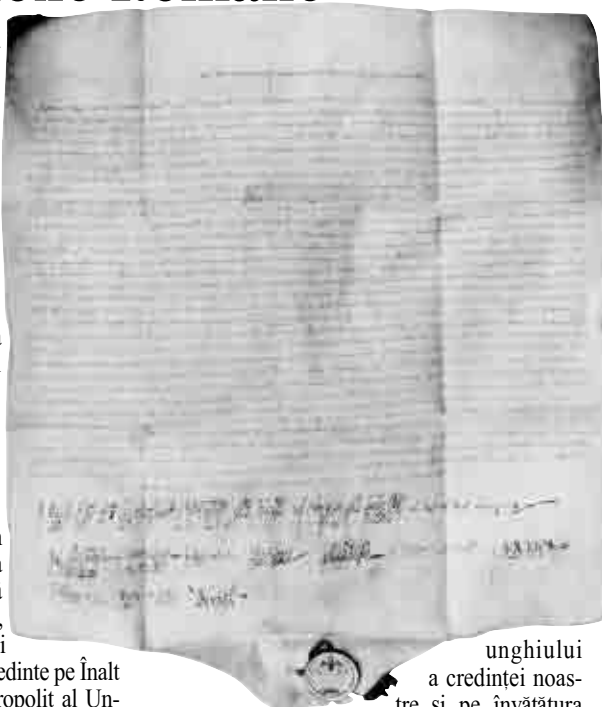
Asadar, după ce am deliberat cu Sfântul Sinod cel de pe lângă Noi, al Prea iubiților noștri frați în Sfântul Duh și coliturghisitori, declarăm că Biserica Ortodoxă din România să fie și să se zică și să se recunoască de către toți neatarnată și autocefală, administrându-se de propriul și Sfântul său Sinod, având drept Președinte pe Înalt Prea Sfântul și prea Stimatul Mitropolit al Ungro-Valahiei și Primat al României, cel după vreme, nerecunoscând în propria sa administrație internă nici o altă autoritate bisericească, fără numai pe capul Bisericii ortodoxe celei una, sfântă, universală și apostolică, pe Mântuitorul Dumnezeu-omul, Care este singura temelie și piatra cea din capul unghiului, întâiul, supremul și veșnicul Arhieru și Arhipăstor.

„De sine administrată întru toate”

Și așa, Biserica ortodoxă a Regatului României, fiind tare întemeiată pe piatra cea din capul

„Am hotărât să recunoaștem pe prea Sfânta Biserică a României autocefală”

În aceeași zi de 25 aprilie 1885, patriarhul ecumenic Ioachim al IV-lea, respectând uzanțele de drept, a trimis patriarhiilor răsăritene și celorlalte Biserici Ortodoxe autocefale câte o enciclică prin care anunța recunoașterea autocefaliei Bisericii Ortodoxe Române. „Enciclica Patriarhiei Ecumenice către Patriarhiile Ierusalimului, Alexandriei, către Arhiepiscopul Ciprului, Sinoadele Rusiei, Greciei și al Serbiei și către Arhiepiscopia Carlovitului” anunța pe întâistătătorii Bisericii

unghiului a credinței noastre și pe învățătura cea sănătoasă, pe care ne-au transmis-o nouă părinții neatinsă și fără inovații, o recunoaștem prin acest sfânt, patriarhal și sinodal Tom, autocefală și de sine administrată întru toate și proclamăm pe Sfântul ei Sinod frate în Hristos preaiubit, bucurându-se de toate prerogativele și de toate drepturile chiriarhale, inerente unei Biserici autocefale; încât – în toată podoba bisericească, ordinea și în toate celelalte iconomii bisericești – să se administreze și să se conducă de sine, neîmpiedicată și în toată libertatea, conform cu tradiția continuă și neîntreruptă a Bisericii universale ortodoxe, și tot astfel să se recunoască de către

Ortodoxe surori că, în urma solicitării recunoașterii autocefaliei Bisericii Ortodoxe Române trimisă de mitropolitul primat Calinic Miculescu, „primind cu dragoste frățească această cerere, ca una care este rațională, dreaptă și conformă cu legile eclesiastice, am hotărât să recunoaștem pe prea Sfânta Biserică a României autocefală și de sine administrată în toate și la toate, iar pe Sfântul Ei Sinod să-l proclamăm iubit frate în Hristos”. Fiecare Biserică a primit câte un exemplar al Tomosului de recunoaștere a autocefaliei românești, înalții prelați fiind îndemnați „frățește” să recunoască „pe prea Sfânta Biserică a României ca autocefală și de sine administrată în toate”.

„Sfântul Sinod al Bisericii României are datoria de a pomeni în sfințele sale diptice, după tradiția veche a sfinților și purtătorilor de Dumnezeu părinți, pe Prea Sfântul Patriarh ecumenic, pe ceilalți Patriarhi, precum și pe toate Bisericile lui Dumnezeu Ortodoxe“ (Tomosul recunoașterii autocefaliei BOR).

ACTUALITATE

☛ celelalte Biserici ortodoxe ale Universului și să se numească cu numele Sfântului Sinod al Bisericii României.

Dar pentru ca legătura unității duhovnicești și relația sfințelor lui Dumnezeu Biserici să rămână neatinsă întru toate, fiindcă ne-am învățat a păstra unirea Duhului întru legătura păcii, Sfântul Sinod al Bisericii României are datoria de a pomeni în sfințele sale diptice, după tradiția veche a sfinților și purtătorilor de Dumnezeu părinți, pe Prea Sfântul Patriarh ecumenic, pe ceilalți Patriarhi, precum și pe toate Bisericile lui Dumnezeu Ortodoxe și să se înțeleagă direct cu Prea Sfântul Patriarh ecumenic, cu ceilalți Patriarhi, și cu toate sfințele lui Dumnezeu Biserici Ortodoxe, în toate chestiunile importante canonice și dogmatice, care au trebuință de o chibzuire mai generală și

mai comună, după sfântul obicei al părinților, păstrat la început. De asemenea, (Biserica Ortodoxă a României) este în drept a cere și a primi de la sfânta noastră mamă, Biserica a lui Hristos, toate câte sunt în drept a cere și a primi de la dânsa și celelalte Biserici autocefale.

„În anul mântuirii, una mie opt sute opt zeci și cinci, luna Aprilie, indictionul XIII“

Președintele Sfântului Sinod al Bisericii României, la instalarea sa, este dator să trimită gramatele sinodale necesare către Prea Sfântul Patriarh ecumenic și către ceilalți Prea Sfinți patriarhi, precum și către toate Bisericile Ortodoxe autocefale; de asemenea, și el este în drept a primi aceleași de la acestea.

Pentru toate acestea, Sfânta și Marea noastră Biserică a lui Hristos binecuvintează din adâncul sufletului pe iubita sa soră în Hristos, Biserica autocefală a României, cheamă în abundență asupra piosului său popor, celui din păzitul de Dumnezeu Regat al României, sfințele daruri și harurile din izvoarele cele nesecate ale Părintelui ceresc, invocând atât pentru dânsii, cât și pentru fii lor, din neam în neam, tot binele și mântuirea. Iar Dumnezeu păcii, cel ce a sculat din morți pe Marele Păstor al oilor întru sângele Testamentului celui veșnic, pe Domnul Nostru Iisus, să desăvârșească pe această sfântă Biserică în tot lucrul bun, spre plinirea voii lui, făcând în ea ceea ce este plăcut înaintea Lui, prin Iisus Hristos, căruia se cuvine mărire, în vecii vecilor, Amin.

În anul mântuirii, una mie opt sute opt zeci și cinci, luna Aprilie, indictionul XIII. (ziua 25, n.red.)“

Letiția Leonte - omagiată pentru o carieră de excepție

Sâmbătă, 18 septembrie a.c., a avut loc, la Tg. Ocna, simpozionul „Ctitori de școală românească“, organizat de Universitatea Bacău, Catedra de limba și literatura română și „Societatea de știință filologică“, în cadrul căruia a fost omagiată, pentru o carieră de excepție, doamna profesor Letiția Leonte (foto), care, deși anul viitor va împlini 95 de ani, reprezintă încă o prezență activă în viața culturală a județului Bacău. Cu acest prilej a fost editat un volum omagial dedicat personalității doamnei L. Leonte, din care redăm în cele ce urmează textul evocator semnat de părintele Ștefan Curcuță, slujitor la Parohia „Sf. Nicolae“ din Onești.

Din când în când oprim curgerea vremii, marcând împlinirile pe care o viață de om le adună. Am fi fost și noi altfel, dacă anumiți oameni nu ar fi făcut parte din viața noastră. Dacă nu ne-ar fi marcat și impulsionat. Dacă nu ne-ar fi modelat și

motivată să trăim într-un anumit fel. Dacă nu i-am fi avut ca modele. Și de ce să nu o spunem, lumea ar fi fost mai săracă fără astfel de oameni (...).

Un astfel de om a fost pentru mine Doamna profesor și în același timp presbitera Letiția Leonte. O văd cu ochii care mi-au luminat copilăria – pe ea și distinsa sa familie, de care mă leagă amintirea unei case comune în care am crescut. O văd cu ochii adolescentului și apoi a preotului în formare, – mut de admirație, – povestind atât de minunat amintiri cu tălc din viața ei bogată, din diferitele perioade și din atâtea locuri în care a purtat-o o istorie, care și-a ieșit din matcă, și pe care dna Letiția Leonte a trăit-o acut, dureros, ca atâtea din generația sa. Văd cu ochii minții icoana din piatra pe care „Taica“ a luat-o cu puținele lucruri, scos din casă și din rostul său. O văd pășind prin nămeții aceleiași copilării, alături de soțul și proaspătul preot al unui sat, revenit și el din urgiile unei istorii la fel de nedrepte, ce l-a făcut să fie mai întâi rupt de propria țară și apoi să-i fie strămbată credința și furată limba. Ce lucrare misionară urma să înceapă în acest sat de reveniți! Ce lumină a adus ca profesor de română unor oameni care și-au uitat limba! Venirea familiei domniei sale a fost providențială. Cât de minunat reda, în specifica ei exprimare, – unică! – diferitele momente care le tulburau viața, unora sau altora dintre familiile țăranilor pe care i-a înțeles, i-a iubit, i-a respectat; i-a luminat și la care se întorcea an de an cu aceeași bucurie. (...)

Îmi amintesc cu mare plăcere întâlnirile din tinerețe, la diferitele evenimente religioase prezidate de IPS Eftimie Luca, la care așteptam să o auzim vorbind. Nu se putea să marcăm un eveni-

ment important al devenirii noastre în istorie, fără un articol al doamnei Letiția Leonte. Interesul ei pentru istorie a dus-o la întâlnirile de la Vălenii de Munte să-și facă auzit glasul, iar interesul pentru literatură, la „Junimea“. Ce vremuri!

Târziu, mi-a fost dat să pășesc pe treptele fostei Facultăți de Teologie și a vechii Mitropolii de la Cernăuți. Am regăsit ceva din măreția pe care o descria dna Leonte, locul unde a studiat literatura, filosofia și teologia, – unde avea să-l cunoască pe viitorul soț, de care și-a legat menirea, misiunea și destinul. Nu a uitat nimic din anii de școală care au format-o. Dovadă stă cartea minunată despre școlile tulcene, ca și întâlnirile de o viață cu profesorii și colegii ei. Acestui chip frumos, distins și aureolat de o lumină interioară, care n-a părăsit-o niciodată și care mi-a fost alături la momente importante din viața familiei mele, aș dori să-i aduc astăzi omagiu de aleasă pretuire, de respect și infinită admirație și dragoste.

Ad multos annos, Domina Magister Letiția Leonte! (Pr. Ștefan CURCUȚĂ)